Slovenski
VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXII. CELOVEC, PETEK, 21. JANUAR 1977 ŠTEV. 3 (1797)

PO STARI POTI
ne bo šlo naprej

Po debaklu, ki ga je doživela avstrijska manjšinska politika s štetjem posebne vrste, smo se — to je bilo v zadnjih tednih ponovno povedano in zapisano — spet znašli na začetku. Zato bi bilo pričakovati, da se bodo tudi na merodajnih mestih zavedali, da po stari poti ne bo več mogoče iskati rešitve, marveč da je ta začetek predvsem razumeti tudi v tem smislu, da bo treba najti novo pot, nove oblike reševanja odprtih vprašanj. Vendar pa v teh dneh spet doživljamo, da ravno pri tistih, od katerih je v glavnem odvisno, kako bo šlo naprej, to spoznanje očitno še ni prodrlo, a hočejo vztrajati pri tisti stari poti in obliki, ki se je medtem že izkazala kot nesprejemljiva.

Tukaj mislimo predvsem na reševanje odprtih manjšinskih vprašanj v smislu načela, da je ta vprašanja mogoče uspešno in zadovoljivo reševati samo v sodelovanju in sporazumu s prizadeto manjšino. Ravno v tem oziru pa se na odgovornih mestih očitno nočejo učiti iz izkušenj.

Ali ne izzveni naravnost kot izsiljevanje, ko zvezni kancler grozi, da bomo koroški Slovenci nosili vso odgovornost, če ne bomo šli v sosvete („odsotni je vedno kriv," se glasi njegova logika), ko pa vendar dobro ve, da take oblike „reševanja" ne odklanjamo lahkomiselno in iz „prestižnih" vidikov, temveč da imamo v tem oziru zelo upravičene in utemeljene vzroke.

Že ponovno in vedno dovolj jasno smo povedali, da more biti za nas osnova za reševanje samo člen 7 državne pogodbe, ne pa kakšen zakon, ki je bil sklenjen mimo nas in proti našim argumentom in ki že zato ne more pomeniti izpolnitve člena 7, ker tega važnega mednarodnega določila niti ne omenja! Prav tako jasno pa smo tudi povedali, da je za izvedbo člena 7 odgovorna in pristojna edinole avstrijska zvezna vlada, ne pa tak ali drugačen posvetovalni organ, ki nima nobene pravice odločanja; torej more biti za nas tudi le vlada partner, s katerim hočemo na podlagi enakopravnega partnerstva iskati rešitve, ki bodo odgovarjale črki in duhu člena 7.

Prav tako nesprejemljivo je stališče, ki ga zastopa predsednik koroške ÖVP Bacher, ko sklenitev odredbe o sosvetih pozdravlja kot prvi korak k realizaciji zakona o narodnih skupinah ter izraža upanje, da bodo v sporazumu s parlamentarnimi strankami sledile tudi nadaljnje odredbe. Ravno v tem pa se kaže vztrajanje pri stari obliki reševanja: zadostuje sporazum med strankami, medtem ko mnenje prizadete manjšine pri takem reševanju sploh ni važno; po enem ali dveh alibijskih razgovorih se jo postavi pred gotova dejstva in če oktroirane rešitve noče oz. ne more sprejeti, se ji naprti vsa krivda in odgovornost. Povsem v to smer pa je naravnana tudi zadnja izjava predsednika koroške FPÖ dr. Ferrarija, ki meni, da so po izvedenem štetju dani vsi pogoji za reševanje v smislu sporazuma med tremi strankami.

In tako hote ali nehote pridemo do zaključka, da je bistvena sestavina tristrankarskega dogovora ravno v tem, da se manjšino izključi pri reševanju njenih življenjskih vprašanj. Sedanji prikriti in očitni poskusi izsiljevanja, da bi predstavnike koroških Slovencev spravili v sosvete, v katere iz utemeljenih vzrokov ne morejo, to domnevo samo potrjuje; hkrati pa so ti poskusi nadaljevanje podobnih pritiskov, ki smo jim bili izpostavljeni zlasti v zvezi s štetjem posebne vrste.

Danes se bo na Dunaju sestal vrh strankarske triedinosti in potem bo kancler na željo koroških Slovencev še enkrat sklical kontaktni komite — vendar zadnjič, kakor izrecno poudarja, kajti potem bo delo potekalo le še v sosvetih, ki so zanj „velika stvar".

Toda ob zadnjem razvoju tudi ta „velika stvar" ne more prikriti, da avstrijska manjšinska politika vedno bolj prihaja v nasprotje s členom 7 državne pogodbe.

Predsednik ZIS Bijedič
izgubil življenje v letalski nesreči

V letalski nesreči, ki se je zgodila v torek opoldne blizu Sarajeva, je izgubil življenje predsednik zveznega izvršnega sveta SFR Jugoslavije Džemal Bijedič. Z njim so postali žrtev nesreče tudi njegova žena Razija Bijedič ter člani predsednikovega spremstva in trije člani posadke, skupaj osem oseb.

Tragična smrt predsednika Bijediča pomeni veliko izgubo za vso Jugoslavijo. To je poudaril v prvi izjavi tudi predsednk SFRJ Josip Broz Tito, ki ga je vest o nesreči doletela med obiskom v Libiji. Dejal je, da „smrt tovariša Bijediča pomeni veliko izgubo ne samo za njegove soborce in sodelavce, temveč tudi za vse nas, za vse naše narode in narodnosti, za vsakega občana Jugoslavije".

Od svoje mladosti je bil Bijedič v prvih vrstah borcev revolucije, v prvih vrstah boja za svobodo in neodvisnost. Nesebično, z veliko odgovornostjo in vztrajnostjo je opravljal važne naloge v predvojnem revolucionarnem gibanju in v narodnoosvobodilnem boju, kakor tudi po vojni v socialistični izgradnji domovine. Pomagal je krepiti pridobitve revolucije, bojeval se je za bratstvo in enotnost, za enakopravnost vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Kot predsednik zveznega izvršnega sveta je navezal širok krog mednarodnih stikov in mnogo pripomogel k razvijanju mednarodnega sodelovanja, s tem pa tudi k ugledu, ki ga uživa Jugoslavija širom po svetu.

Veliko razumevanje je imel Džemal Bijedič tudi za težnje in potrebe tistih delov jugoslovanskih narodov, ki živijo izven meja Jugoslavije. Tako je kot predsednik vlade matične države izkazoval vso podporo tudi slovenski in hrvaški narodni skupnosti v Avstriji ter njunemu pravičnemu boju za dosego pravic in enakopravnosti. Pri tem se je ravnal po načelu, da je odnos do manjšin pogoj in merilo za razvijanje dobrososedskih odnosov med državama.

V brzojavki, s katero je ob tragični smrti predsednika ZIS izrazila svoje sožalje generalnemu konzulatu SFRJ v Celovcu, ambasadi SFRJ na Dunaju ter zveznemu izvršnemu svetu SFRJ v Beogradu, je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem zato poudarila, da se bomo Džemala Bijediča častno spominjali zlasti kot iskrenega zagovornika pravic narodnosti, posebej tudi slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Današnji dan je bil v Jugoslaviji razglašen za dan žalovanja, ko bo pogreb tragično preminulega predsednika zveznega izvršnega sveta Džemala Bijediča — „enega od najvidnejših sinov naše revolucije, prekaljenega borca, velikega humanista in prijatelja", kakor je bilo poudarjeno na žalni seji vodstva SR Bosne in Hercegovine, ožje domovine Džemala Bijediča.

Le sporazumno z manjšino
je mogoče doseči sprejemljive rešitve

Dolgoletni dopisnik RTV Ljubljana in ljubljanskega Dela v Celovcu Zvone Zorko odhaja na novo službeno mesto v Ljubljani, njegovo mesto v Celovcu pa prevzema novi dopisnik Marjan Sedmak.

Za to priložnost je generalni konzul Bojan Lubej v torek povabil predstavnike koroškega tiska na kosilo pri Mlečniku v Kožentavri. V kratkem nagovoru je poudaril važno vlogo sredstev množičnega obveščanja pri utiranju in razvijanju odnosov med narodi in državami, pri čemer je posebnega pomena objektivno poročanje o razmerah. V zadnjem času je v odnosih med Koroško in Slovenijo ter Avstrijo in Jugoslavijo povzročalo težave nerešeno manjšinsko vprašanje, je dejal generalni konzul Lubej ter naglasil, da je dobro, da vsi vemo, da je prav to vprašanje eden izmed tistih elementov, na katerih se razvijajo ti odnosi. Zato bi skupna rešitev tega vprašanja brez dvoma prispevala k izboljšanju odnosov in bi moral v tem smislu tudi tisk prispevati svoj delež, da bi dosegli rešitve, ki bi bile sprejemljive za vse. „Toda zavedati se moramo, da bo take rešitve mogoče doseči le sporazumno z manjšino in to bo pomemben prispevek k izboljšanju odnosov."

○

Tovariša Zorka smo v letih njegovega delovanja na Koroškem spoznali kot iskrenega prijatelja koroških Slovencev, ki je kot izredno dober poznavalec tukajšnjih razmer in naših teženj vedno prizadevno in s čutom odgovornosti opravljal svoje delo. Hvaležni smo mu za njegov pomembni prispevek in mu izražamo najboljše želje ob odhodu na novo službeno mesto; njegovemu nasledniku tovarišu Sedmaku pa želimo, da bi prav tako uspešno opravljal svojo odgovorno nalogo.

Ne moremo verovati besedam
če pa jih dejanja postavljajo na laž

Vprašanje TV pretvornikov na Karavankah (Peč in Golica), ki bi zagotovili sprejemanje slovenske televizije tudi na Koroškem, vedno bolj postaja preskusni kamen za iskrenost in verodostojnost izjav, ki jih podajajo v tej zvezi vodilni politični predstavniki na deželni in državni ravni.

Deželni glavar Wagner se je pred meseci — kratko pred štetjem posebne vrste! — izjavil za svobodno pretakanje informacij preko meja in se pri tem skliceval na sklepe helsinške konference o varnosti in sodelovanju v Evropi. Zunanji minister dr. Pahr pa je prejšnji teden podprl zamisel postavitve pretvornikov na Karavankah in menil, da gre pri tem za zadevo, ki ustreza evropski konvenciji o človekovih pravicah, po kateri je zagotovljena svobodna izmenjava informacij ne glede na državne meje. In še posebej je minister dejal, da so tozadevne želje Jugoslavije povsem legitimne, kakor je po njegovem povsem legitimna tudi želja slovenske narodne manjšine na Koroškem, da bi lahko sprejemala program slovenske televizije — saj so bile, kakor je minister dodal, podobne želje izražene tudi s strani manjšine na Južnem Tirolskem (kjer je Avstrija potem tudi izbojevala povsem ustrezno in zadovoljivo rešitev — op. ured.).

Toda vse to so samo izjave, vse to so samo besede, ki se bistveno razlikujejo od dejanj. Kajti prejšnji teden, le dan pred omenjeno izjavo ministra Pahra, je vodstvo ORF „soglasno" zavrnilo jugoslovanske želje po posebnih pretvornikih na Karavankah. Utemeljitev: da bi z izgradnjo takih naprav prišlo do hudih motenj pri sprejemanju avstrijskega TV programa zlasti na Koroškem in deloma na Štajerskem.

Pri takšnem „argumentiranju" skušajo prepričevati, da gre izključno samo za tehnična vprašanja in za tehnihčne ovire oz. vzroke. Vendar pa tega niti sami ne verjamejo. Vsakomur, ki vsaj malo pozna ta problem in njegovo dosedanjo zgodovino, je namreč povsem jasno, da so te „tehnične" ovire izključno samo političnega značaja! Saj so bila resnična tehnična vprašanja že ponovno obravnavana na skupnih posvetih strokovnjakov obeh držav, kjer so lani na doslej zadnjem skupnem sestanku na Bledu dosegli tudi sporazum, ob katerem — tako je bilo takrat povedano — gre zdaj le še za čisto formalnost v zvezi z mednarodnim dogovorom, tako da se lahko že začnejo priprave za uresničitev tozadevnih načrtov. Zdaj pa takorekoč čez noč „tehnične ovire" in „tehnični vzroki".

Ravno zato pa se ta „tehnična" narava ovir in vzrokov zdi toliko bolj sumljiva (zlasti če jo morajo v tisku dokazovati s posebnimi uvodniki na prvih straneh) in ji je težko verjeti. Prizadete verodostojnosti takšnega dokazovanja tudi tehnični direktor ORF Wassiczek ni mogel poglobiti, ko je opozorilo, da je Avstrija svoji manjšini v Italiji priborila pravico in možnost sprejemanja avstrijskega TV programa, po preizkušenem avstrijskem receptu zavrnil, češ tukaj primerjave niso možne, kajti oddajnik na Južnem Tirolskem ne moti območja avstrijskega TV (če morda moti italijansko TV, kakor bi jugoslovanski pretvorniki baje motili avstrijsko TV, pa je Avstriji po taki logiki seveda deseta briga).

„Kakor je razveseljivo, da se je vprašanje po večletnem čakanju končno le premaknilo z mrtve točke, pa je sedanja nenadna pripravljenost na avstrijski strani tudi sumljiva, ker prihaja tik pred ugotavljanjem manjšine." Tako smo v našem listu zapisali lani novembra, ko smo poročali o sporazumu na blejskem sestanku avstrijskih in jugoslovanskih strokovnjakov. Sedaj vidimo, da je bila naša takratna skepsa povsem pravilna in nam nihče ne more zameriti, če podvomimo v iskrenost in verodostojnost izjav avstrijskih odgovornih predstavnikov. Njihovim besedam bomo verjeli šele takrat, ko nas bodo prepričali z dejanji.

To pa ne velja samo glede pomena, možnosti in pravice do sprejemanja slovenske TV, marveč prav tako velja tudi za vsa druga vprašanja v zvezi z našo narodno skupnostjo!

Človek uničuje svojo Zemljo

„Zemlja je v nevarnosti." Tako in podobno se glasijo opozorila raznih ustanov in posameznikov, ki svarijo današnjega človeka, naj ne bi še naprej tako neodgovorno uničeval svojo Zemljo. Vsak dan slišimo in beremo nova poročila o hudih posledicah, ki jih že ima in jih bo zlasti še imelo osnesnaženje človekovega okolja. Vrstijo se bolj ali manj alarmantne napovedi neizbežnega pogina vsega živega, če ne bo uspelo pravočasno zaustaviti sedanji „samomor", ko človek z razvijanjem industrije hkrati zastruplja zrak in vode, zaradi česar grozi Zemlji prava katastrofa.

Ta katastrofalna predvidevanja v svetovnem merilu napovedujejo, da onesnažene morske in rečne vode hudo ogrožajo človekovo bodočnost. Za najbolj onesnaženo področje velja Sredozemlje, kjer pa je eno od najbolj zastrupljenih področij Jadransko morje, ker je šele pred kratkim prišlo do hudega onesnaženja na zahodni obali Istre. Na apeninskem polotoku je od 5 tisoč morskih milj lepe obale že več kot 4 tisoč milj onesnaženih zaradi industrijskih in mestnih odplak. Na ustju reke Tibere se izlivajo v morje vode, ki vsebujejo več kot 200-krat dopustno količino bakterij, ki povzročajo razne bolezni. Samo v letu 1975 so po približnih cenitvah tankerji vzdolž italijanske obale spustili v morje več kot 100 tisoč ton nafte.

Podobno „bolno" je morje tudi drugod. Odpadki tovarn za proizvodnjo titanovega oksida se zlivajo v morje blizu Livorna; vsakdanji delež tega onesnaženja vsebuje 920 ton modre galice in 2.400 ton žveplene kisline. Nekaj podobnega delajo tudi francoske, belgijske in angleške kemične tovarne. Iz globinskih slojev Baltskega morja izginja kisik. Učenjaki menijo, da je ta pojav zaskrbljujoč znanilec spreminjanja tega morja v mrtev vodni rezervoar — posledica zastrupljenih odpadnih voda.

Severno morje, Baltsko morje, Rokavski preliv, Tirensko in Jadransko morje so najbolj zastrupljena morja na svetu. Obalni pasovi vzhodne in zahodne obale ZDA ter obale japonskega arhipelaga so prav tako močno zastrupljene in njihovo degradacijo vsaj v neki meri nevtralizira le ogromen prostor teh področij. Severno morje meri 544.000 kvadratnih kilometrov, toda je razmeroma zelo plitvo, saj njegova povprečna globina znaša okoli 95 in največja 463 metrov. Njegove vode pljuskajo ob obale Danske, Norveške, Zahodne Nemčije, Velike Britanije, Finske in Belgije. To področje se je v zadnjem času spremenilo v rezervoar odpadnih voda, ki pritekajo iz zelo razvitih področij obalnih držav.

Vedno bolj onesnažen je tudi Floridski zaliv, kar ogroža številne turistične obale na jugu ZDA. Odpadne vode so začele zastrupljati tudi slavno Copacabano in druge podobne plaže v zalivu Rio de Janeira. Po uradnih podatkih se v nekdaj modre in čiste vode zaliva pri Rio de Janeiro izliva vsako sekundo več kot 15 kg smeti ter 9 kubičnih metrov mestnih odplak. V teh je mnogo kemičnih snovi, ki so smrtno nevarne; zaradi tega je izginilo že 40 odstotkov živalskega in rastlinskega sveta, voda pa je dobila umazano sivo barvo.

Po podatkih francoskih strokovnjakov je vedno bolj onesnažen tudi obalni pas Kitajske. To velja posebno za Rumeno morje ter za vzhodno Kitajsko morje, kamor reki Hoangho in Jangcekjang odvajata velike količine naravnih in industrijskih odpadkov, posebno iz metropole kitajske industrije, to je iz desetmilijonskega Šanghaja.

Podobno je stanje na Japonskem. Po podatkih japonske pomorske agencije je samo v razdobju 1971—1972 skoraj sto petdeset tankerjev, ki so pripluli čez ocean, zlilo v morje 55.000 ton naftnih odpadkov; drugih 195.000 ton pa so se znebila obalna podjetja in ladje obalne plovbe. Podatki za predlansko leto so še bolj porazni, saj pričajo, da se je stanje poslabšalo vsaj za 50 odstotkov. Pravijo, da so obale pri Okinavi in drugih bližnjih krajih prekrite z velikimi madeži nafte.

Katastrofa grozi tudi ameriškim jezerom. Reka Detroit odlaga v jezero Eire vsak dan skoraj 10.000 ton odpadkov iz 12 mest ZDA in Kanade. Na tisoče ton rib je že poginilo in pogine vsak dan zaradi gnusne mešanice odplak iz mestnih kanalizacij. Ta zmes se je dvignila na površino ter onesnažila vso obalo, zaradi česar so oblasti prepovedale kopanje. Stanje v mestih, ki ležijo ob Velikih jezerih, se bliža katastrofi, ker je prav voda teh jezer edini vir za njihovo oskrbovanje z vodo. Če ne bodo sprejeli nujnih ukrepov, ta jezera ne bodo mogla služiti kot vir pitne vode; hudo prizadeto bo vse to področje, kar bo katastrofalno vplivalo na gospodarstvo.

Po podatkih ministrstva za notranje zadeve ZDA se notranje rezerve sladke vode v tej državi zmanjšujejo vsako leto za več kot eno milijardo litrov. Če bi v ZDA očistili vse rečne vode, ki so bile onesnažene v zadnjih 50 letih, potem bi bilo dovolj vode za nadaljnjih 15 ali 20 let. Toda ta „operacija" bi stala okoli 500 milijard dolarjev, kar je tako velika vsota, da je ne zmore niti tako razvita država, kot so ZDA. Pojavi v ZDA so zelo zaskrbljujoči, ker je ugotovljeno, da se v obalna morja in reke te države izliva skoraj polovica odpadnih voda vsega sveta.

Nič kaj boljše ni stanje v morjih in vodah Velike Britanije, kjer so ugotovili, da je več kot 1.300 milj rečnih tokov zastrupljeno od industrijskih odplak. V teh vodah je zginila vsaka sled življenja. Pripomniti pa je treba, da se je Angležem posrečilo ozdraviti reko Temzo, čeprav so bili stroški ogromni.

Morda pa je prav ta primer svetel žarek sredi teme katastrofalnih napovedi. Če bo hotel človek tudi še jutri preživeti, bo pač moral nekaj žrtvovati — ne le za zdravje lastnega telesa, marveč tudi za zdravje svojega okolja, svoje Zemlje.

Makedonsko vprašanje

bremeni odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo

V zadnjem času se odnosi med balkanskimi državami uspešno razvijajo in poglabljajo. To je prišlo do izraza tudi v nedavnem obisku grškega zunanjega ministra v Jugvslaviji. Ravno ob tej priložnosti pa je podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve SFRJ Miloš Minič, ko je govoril o tem pozitivnem razvoju na Balkanu, opozoril na eno vprašanje, ki bremeni odnose med Jugoslavijo in Bolarijo: to je vprašanje makedonske narodnostne manjšine v Bolgariji. Pri tem je Minič dejal, da gre za stališče Bolgarije do makedonske narodnosti sploh, kajti bolgarska politika obstoj makedonske narodnostne manjšine sploh zanika.

Ob državnem popisu leta 1956 je bilo v Bolgariji po poročilu bolgarske državne statistike več kot 180.000 Makedoncev. Od leta 1945 do 1950 je makedonska narodnostna manjšina v Bolgariji uživala široke manjšinske narodnostne pravice; imela je šole v materinem jeziku, svoje liste, učitelje, svoja združenja. Vse te pravice je imela na podlagi sklepa bolgarskih državnih teles in vlade. Vse to pa je bilo likvidirano v času, ko je informbiro vodil od začetka leta 1948 proti Jugoslaviji široko kampanjo.

To je bilo obdobje zelo slabih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarijo, je naglasil Minič. Pozneje so se odnosi spet izboljšali, „vendar to sporno vprašanje preprečuje, da bi bili tudi zelo dobri."

Jugoslavija zdaj od Bolgarije zahteva na podlagi raznih mednarodnih dokumentov, zlasti dokumentov Združenih narodov, naj vrne makedonski manjšini tiste pravice, ki jih je že imela. „Toda Bolgarija danes zanika, da makedonska manjšina sploh obstaja," je dejal Minič. „Takšno stališče Bolgarije poraja v široki jugoslovanski javnosti in pri vodstvu Jugoslavije nezaupanje in zastavlja vprašanje, kakšni so pravzaprav cilji te politike. To toliko bolj, ker Bolgarija ne priznava niti obstoja makedonskega naroda, temveč stalno ponavlja tezo, da ta nacija šele zdaj nastaja. Ta teza pa ni samo neznanstvena, marveč tudi navaja k vprašanju, kakšen je namen takšnega stališča."

Nova odkritja

o drugi svetovni vojni

Navzkrižje druge svetovne vojne je naslov zgodovinsko-dokumentarni zbirki, ki je pred nedavnim izšla pri Mladinski knjigi v Ljubljani in ki posreduje javnosti povsem nova odkritja glede ozadij druge svetovne vojne. Gre za obdelavo dokumentov, ki doslej še niso bili objavljeni; dejstva, ki izhajajo iz teh dokumentov, pa so nova tudi za svetovne zgodovinarje.

Prvi del zbirke je izredno dragoceno dokumentirano delo „Veliki trije iz oči v oči", avtor pa je jugoslovanski zgodovinar Slobodan Nešovič, ki vodi bralca skozi strogo tajne in sedaj prvič objavljene dokumente do nekaterih povsem novih spoznanj o dejanski vlogi treh medvojnih zaveznikov Stalina, Churchilla in Roosevelta v zapletih z drugo fronto. Na osnovi izvirnih dokumentov (na primer tajni dokumenti iz arhiva Rooseveltovega vojnega kabineta, originalna Stalinova pisma Rooseveltu in dr.) pisec med drugim prikazuje tudi pomembno vlogo, ki jo je med drugo svetovno vojno igrala Jugoslavija. Zlasti pa dokumenti izpričujejo, da je med drugo svetovno vojno v resnici šlo tudi že za blokovsko razdelitev sveta.

O usodnih dogodkih, ki so pomenili to delitev takoj po vojni, govori drugo delo iz zbirke, to je delo angleškega avtorja Charlesa Meeja z naslovom „Kupčija v Potsdamu". Skozi dokumente, ki razgaljajo zakulisje zavezniške obveščevalne dejavnosti, pa govori tretje delo z naslovom „Ultra" pisca Winterbothama.

Pri tej zbirki vsekakor gre za publikacijo, ki je oprta na dokumente, katerih večina javnosti doslej še ni bila znana; deloma pa jih doslej niti v najožjem krogu zgodovinarjev niso poznali. Tako osvetljuje številne vojne in politične svetovne igre s povsem nove, zgodovini še neznane plati in je razumljivo, da bo deležna najširšega zanimanja.

Dvolična pravica

kjer manjšinska zaščita ni uresničena

Kako dvolična lahko postane pravica in pravičnost, kjer manjšinska zaščita ni dosledno uresničena, kaže nov primer v Trstu.

Slovenski občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar je bil — kakor smo svoječasno že poročali — pred sodiščem obtožen, da se je pregrešil zoper zakon, ker je kot matičar slovenski par poročil v slovenščini, to se pravi v materinem jeziku obeh zaročencev in obeh prič in svojem lastnem materinem jeziku. Ta „zločin" je zagrešil že sredi leta 1975 in šele po dolgi preiskavi je preiskovalni sodnik marca lanskega leta odločil, da je poroka kljub temu veljavna, kajti poročni akt je bil sestavljen v italijanskem jeziku, kot to določa zakon. Toda državni pravdnik se s tem ni zadovoljil; zahteval je, da mora biti Dolhar kaznovan, ker se je pri poročnem obredu poslužil slovenščine. Lani decembra je prišlo do razprave za zaprtimi vrati, katere odločitev je bila sedaj objavljena: sodišče je zavrnilo zahtevo državnega tožilca po obsodbi dr. Dolharja.

S to razsodbo sta dr. Dolhar in vsa slovenska narodna skupnost v Italiji brez dvoma dobila zadoščenje, saj je razsodba — kakor v tej zvezi piše Primorski dnevnik — izničila izumetničeno in iz šovinističnih nagibov sproženo ovadbo. Pri tem omenjeni list posebej opozarja, da je tožbo proti Dolharju vložil človek, ki je v zadnjem času dovolj jasno pokazal svoje nastrojenje, saj je bil eden od nosilcev protiosimske gonje in se je kot tak kvalificiral za nasprotnika tistega duha, ki ga osimski sporazum ustvarja za razvijanje sožitja, medsebojnega spoštovanja in dejanske enakopravnosti.

Toda razsodba sodišča je zadovoljiva samo vsebinsko, medtem ko z utemeljitvijo te razsodbe Slovenci v Italiji ne morejo biti zadovoljni. V tej utemeljitvi je namreč ponovno poudarjeno, da je edini uradni jezik italijanščina in da je bil dr. Dolhar oproščen samo zato, ker v zakonu o matičnih knjigah za njegov „prekršek" ni predvidena nobena kazen. In sodišče še opozarja, da za razliko od stanja na Južnem Tirolskem (kjer je nemščina povsem enakopraven uradni jezik — op. ured.) v Trstu slovenščina ni dovoljena, ker za izvajanje tozadevnih določil mednarodne pogodbe nikoli niso bile izdane ustrezne izvršilne norme. To z drugimi besedami pomeni, da so pripadniki slovenske manjšine kaznovani zato, ker država ni izpolnila svojih pogodbenih obveznosti.

Ravno to pa nas ob primeru dr. Dolharja spet spominja na razmere pri nas na Koroškem, kjer podobno doživljamo kričeče primere dvoličnosti pravice in pravičnosti samo zato, ker država ne spoštuje svojih mednarodnih pogodbenih obveznosti. In pri nas gre ta dvoličnost celo še dalj: čeprav je bil sklenjen manjšinski sodni zakon (ki je sicer povsem nezadovoljiv in nikakor ne predstavlja izpolnitve tozadevnega določila člena 7 državne pogodbe!) se npr. pri boroveljskem sodišču dogodi, da koroškemu Slovencu odrečejo pravico do uporabe materinega jezika z edinstveno „utemeljitvijo", da mora kot državni uslužbenec obvladati nemščino in mu zato slovenščina ni potrebna.

Kljub takšnemu smislu za zakonitost in pravičnost pa se določeni krogi na Koroškem in v Avstriji prav v teh dneh spet čutijo poklicane, da bi odigrali neko čudno misijonarsko vlogo v Furlaniji.

Problemi Slovencev v Italiji

bodo obravnavani na strokovnem posvetovanju

Prihodnji teden v dneh od 27. do 29. januarja priredi Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu tridnevni simpozij, ki bo posvečen sociogospodarskim in prostorskim problemom Slovencev v Italiji.

Uvodni referat, ki se bo bavil z izhodišči za vrednotenje sociogospodarskih in prostorskih problemov Slovencev v Italiji, sta pripravila direktor geografskega inštituta ljubljanske univerze Vladimir Klemenčič in ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta v Trstu Karel Šiškovič. Številni strokovnjaki pa bodo spregovorili o posameznih problemih in o posameznih pokrajinah, kjer živi slovenska narodna skupnost v Italiji. Tako se bo Aleš Lokar bavil z vidiki družbeno gospodarske podobe Slovencev v Italiji; Darij Cupin bo prikazal sociogospodareski položaj tržaške pokrajine s posebnim ozirom na probleme Slovencev, medtem ko bo Darko Bratina podal ustrezen pregled o goriški pokrajini; prostorski problematiki ob potresu v Beneški Sloveniji bo posvečen referat Valentina Simonittija, Ferrucio Clavora pa bo opozoril na probleme nerazvitosti in izseljenstva.

Drugi dan posvetovanja bo veljal zlasti problemom Kanalske doline in Benečije. Mario Gariup bo prikazal sociogospodarsko in nacionalno podobo prebivalstva v Ukvah in Ovčji vasi, Salvatore Venosi pa bo jezikovno vprašanje Kanalske doline obdelal na primeru strukture prebivalstva v Žabnicah; nadaljnji predavatelji pa bodo govorili še o sociogospodarskih problemih beneških občin Bardo (Viljem Cerno), Germek (Marino Vetrovec) in Dreka (Enzo Marcon).

S širšimi gospodarskimi vprašanji se bodo bavili zadnji dan simpozija. Jože Cej, Mirjam Koren, Mirko Primožič in drugi bodo prikazali Standrež pri Gorici kot primer utesnjevanja določene družbene, gospodarske in narodne skupnosti; Mitja Race bo opozoril na problematiko tovornega postajališča na Fernetičih pri Trstu; Marija Ambrožič Počkar bo obdelala posebne aspekte razvoja obmejnih območij, Mirko Pak pa vprašanja oskrbe v obmejnem prostoru; novemu vprašanju, ki postaja aktualno po sklenitvi osimskih sporazumov, bo posvečen referat Toussainta Hočevarja, kjer bo govora o teoretskih in aplikativnih aspektih meddržavne industrijske cone; istemu problemu pa bo veljalo tudi zaključno predavanje, v katerem bodo Vito Svetina, Marjan Klemenčič in Pavel Stranj analizirali prostorske, sociogospodarske in narodnostne probleme na območju predvidene jugoslovansko-italijanske proste industrijske cone na tržaškem Krasu.

Tudi revija „Die Brücke"

je dala svoj prispevek k osporavanemu jubileju Koroške

Pred kratkim je izšel četrti zvezek revije „Die Brücke", ki jo izdajajo pri kulturnem oddelku koroške deželne vlade. Prvo, kar pade v oči, če vzamemo revijo v roke, je njen obseg in s tem v zvezi njena cena. Pičlo tristo bogato opremljenih strani velikega formata za štirideset šilingov — to izdaja, da je požrla revija še in še subvencij.

Številka je izšla v takozvanem jubilejnem letu koroške dežele. Tudi večina prispevkov je uglašena na tisočletnico, ki jo je oficialna Koroška preteklo leto praznovala.

Uvodna beseda, stališča predsednikov treh političnih strank, ki so zastopane v deželnem zboru, ter vsi prispevki pod skupnim nazivom „Koroška v ogledalu svoje zgodovine", ki zajemajo večino strani, deloma pa tudi esej o pisatelju Friedrichu Perkonigu, tvorijo glede na to idejno disharmonično celoto.

Tekste so prispevali v glavnem avtorji, ki jih poznajo že dokaj široki krogi, na primer Karl Dinklage, Wilhelm Neumann, Erich Nußbaumer, Helmut Rumpler, Alois Brandstetter ali Siegfried Hartwagner in kot edini Slovenec Pavle Zablatnik s prav tako edinim prispevkom, ki je natisnjen v obeh deželnih jezikih (Slovensko slovstvo na Koroškem od prvih jezikovnih spomenikov do baročne dobe).

Temu primero tudi stališča, ki jih zastopajo, ne predstavljajo posebnih vsebinskih ali idejnih novosti. Posebej se to odraža v prispevkih Dinklageta in Neumanna. Oba sta izrazita zastopnika koroške zgodovinopisne šole in ni čuda, da prav ta dva avtorja trdno hodita po poti tradicionalnega izrivanja slovenske komponente iz zgodovine Koroške. Kako tesno so predstavniki te zgodovinopisne šole povezani s koroško vsakdanjostjo in kako daleč v aktualno politično življenje seže njihov vpliv, se je v minulem letu ponovno pokazalo. Treba je namreč naglasiti, da so prav teorije te koroške zgodovinopisne šole botrovale izbiri preteklega leta za praznovanje „tisočletnice Koroške".

Popolnoma upravičeno moremo reči, da so imela v času priprav na ugotavljanje manjšine jubilejna praznovanja ob takozvani tisočletnici Koroške v strategiji nemških nacionalistov važno vlogo. Končno so to priznali tudi v uvodnem članku januarske številke nekega koroškega nemškonacionalističnega lističa, da je bil „Koroški dan" (26. junij, ko je bila osrednja proslava) po svojem pomenu in vsebini enak 14. novembru, dnevu ugotavljanja manjšin. Vendar je treba takoj opozoriti na dejstvo, da je vsem tem strategom tako na politični ravni kot tudi na znanstveni oboje popolnoma spodletelo in se spremenilo v bumerang. Z bojkotom so jih dobili po glavi s številkami, v številnih razpravah in še posebej na dnevu avstrijskih zgodovinarjev v Celovcu so jih dobili pa tako močno, da se je v avstrijskem merilu omajala pozicija tistih koroških zgodovinarjev, ki hočejo potisniti Slovence iz tistega mesta v zgodovini, ki jim pripada.

Velika bolečina se pozna na primer tudi Neumannu, ko ugotavlja v svojem prispevku, da je bilo kritike na račun mitologije koroške tudi predlog, da bi bilo pri proučevanju koroške preteklosti, še prav zgodovinopisne šole toliko, da se je je že naveličal do skrajnosti.

Sploh Neumannovi prispevki nosijo pečat njegovih dosedanjih del in predvsem polemik. Z njim vred se tudi Dinklage trudi, da bi kar najbolj črtal slovensko komponento iz koroške zgodovine.

Vsekakor je večje pozornosti vreden članek, ki sta ga napisala celovški univerzitetni profesor Helmut Rumpler in univerzitetni asistent Michael Derdansky. V članku, ki nosi naslov „Koroška kot zgodovinski in politični problem" obravnavata funkcijo in dolžnosti, ki jih ima zgodovinska veda na Koroškem in za Koroško. Ta prispevek nakazuje možnosti, ki jih ima zgodovinska veda v družbenem življenju sploh in ki bi jih kot pozitivna sila še v posebni meri lahko opravljala v trenutni politični situaciji tukaj na Koroškem. Oba avtorja sta s stremljenjem po objektivnosti prišla na pozitivne angažirane pozicije. Nimata strahu, da bi se postavila po robu nekaterim tezam Slovencem nenaklonjenega zgodovinopisja, prav tako pa tudi ne zamolčita svojega odklonilnega stališča do neizpolnjevanja sedmega člena avstrijske državne pogodbe. Rumpler in Derdansky ponavljata posebej pri proučevanju nacionalnega vprašanja, potrebno in nujno sodelovanje z zgodovinarji iz Slovenije.

Če smo že pri nasprotjih, ne smemo izpustiti stališč koroških politikov, na primer Wagnerjevih in Ferrarijevih. Dočim Wagner pravi, da bo odviselo predvsem od „uvidevnosti, pripravljenosti za sporazum in od tolerance Koroščev" ali je Koroška vredna dvonacionalne dediščine, Ferrari potisne manjšinsko vprašanje formalno na zunanjepolitično raven, ki pravi o njej, da je še povrhu toliko težja, kolikor je treba na eni strani upoštevati „koroške interese", na drugi pa državne.

Revija nadalje predstavlja z deli in mnenji tri umetnike, ki ustvarjajo na Koroškem. Dokaj obsežen del je posvečen tudi sodobnim vprašanjem koroške arhitekture, zlasti vprašanjem spomeniškega varstva. Govora je tudi o prostorskem planiranju v alpski regiji in na območju Alpe-Jadran. Število prispevkov pa je tolikšno, da se ne da vsakega posebej omeniti.

Najnovejši zvezek „Die Brücke" moremo imenovati zapoznelega otroka takoimenovanega koroškega jubilejnega leta. Kot taka je tudi neke vrste povzetek diskusij in polemik, ki so imele za vsebino bodisi oceno zgodovinskih dogodkov samih, bodisi aktualne posledice gledanj na dogajanja v preteklosti. Po drugi strani pa v reviji pride do izraza tudi trajna aktualnost manjšinskega vprašanja.

Novinarsko priznanje za življenjsko delo

Med dobitniki novinarske nagrade za življenjsko delo, ki jo z imenom „Moša Pijada" kot najvišje jugoslovansko novinarsko priznanje podeljuje Zveza novinarjev Jugoslavije, je za leto 1976 tudi znani in ugledni slovenski novinar Drago Košmrlj.

V obrazložitvi žirije za dodelitev nagrade Dragu Košmrlju je med drugim rečeno, da je njegova življenjska pot izjemen primer dosledne pripadnosti stvari delavskega razreda. Kot poklicni novinar je začel delati leta 1951, najprej kot urednik albanske redakcije Radia Jugoslavija ter novinar in dopisnik Radia Beograd; pozneje pa je bil novinar in urednik zunanjepolitične redakcije ljubljanskega Radia ter dopisnik RTV Ljubljana in „Dela" iz Trsta.

Drago Košmrlj je znan predvsem po člankih s področja mednarodnega delavskega gibanja in gibanja neuvrščenosti. Posebno iskreno pa je navezan na slovensko zamejstvo v Italiji in Avstriji. Tudi koroški Slovenci smo ga spoznali kot novinarja, ki doživeto spremlja naš boj za dosego pravic, ki so nam zagotovljene po državni pogodbi. Hkrati pa se ta navezanost dokumentira tudi v njegovi pripravljenosti, sodelovati pri našem tisku, kjer ga najdemo zlasti kot avtorja zanimivih prispevkov za Koroški koledar.

Ob visokem priznanju Dragu Košmrlju tudi koroški Slovenci iskreno čestitamo!

„Izvoz možganov"

pomeni veliko izgubo za dežele v razvoju

V ponedeljek je v Ženevi začela zasedati komisija Združenih narodov za socialni razvoj, ki se bavi z zelo resnim problemom — prisilnim „izvozom možganov", kakor imenujejo odliv kvalificiranih strokovnjakov in znanstvenikov iz dežel v razvoju v najbolj razvite države sveta. Razprava o tem izvozu strokovnjakov se je začela že pred šestimi leti v okviru UNCTAD, vendar vsi dosedanji napori niso rodili zaželjenega uspeha.

Ta prisilni izvoz možganov pomeni novo obliko izkoriščanja dežel v razvoju. Preseljevanje zlasti iz dežel Azije, Afrike in Južne Amerike v Združene države Amerike ter v Anglijo in Kanado je postalo tako močno, da se je v nerazvitih deželah pojavila nevarnost industrijskega, znanstvenega in tehnološkega zaostajanja. Takšno preseljevanje obstaja sicer tudi v Evropi (kjer so najbolj prizadete države z odprtimi mejami, zlasti tiste, ki sodijo v skupino nerazvitih), vendar evropska migracija znanstvene in tehnične inteligence še ni postala predmet analiz komisije OZN za socialni razvoj; toda to ne pomeni, da ne bo že v zelo doglednem času tudi evropskemu pojavu treba posvetiti dosti več pozornosti.

Ugotovili so, da obstojajo prave mreže „lovcev na možgane". Ti lovci — predvsem iz Zahodne Nemčije, Kanade, Velike Britanije in še zlasti Amerike — neprestano potujejo po nerazvitih deželah in iz njih izvabljajo znanstveno in strokovno elito, ki je sposobna, da se takoj vključi v tehnično-tehnološki, znanstveni in proizvodni proces. Metode teh lovcev so klasične, toda zelo uspešne, ker ponujajo vodilna mesta in visoke dohodke oziroma dajejo razne štipendije. Letno zasnubijo celo armado znanstvenega in strokovnega kadra dežel v razvoju. Te dežele izgubijo pri vsakem znanstveniku ali zdravniku, ki se zaposli v drugi državi, od 200 do 600 tisoč dolarjev. V letu 1970 pa je po podatkih strokovnih služb UNCTAD samo Azija bila zaradi tega oškodovana za 2.330 milijonov dolarjev; toliko je namreč stalo šolanje kadrov, ki so se potem izselili v Ameriko.

Tako poleg drugih vzrokov, ki imajo svoje korenine predvsem v izkoriščevalski politiki kolonializma, tudi „izvoz možganov" pomaga še naprej širiti in poglabljati prepad med razvitimi državami in deželami v razvoju. Prav zaradi tega, ker postaja to preseljevanje strokovnjakov resen problem, pa morajo industrijske dežele pokazati dosti več razumevanja in pripravljenosti za znanstveno in tehnično sodelovanje z nerazvitimi. Menijo, da se bo treba dogovoriti za takšen prenos tehnologije, ki bo ustvaril možnost, da se domači kadri usposabljajo in razvijajo v svojem okolju, to je v deželi, ki jih je šolala in vlagala vanje velika sredstva — ne pa, da se z njihovim znanjem okoriščajo bogate dežele.

Ali bo na sedanjem zasedanju komisije OZN, ki bo trajalo do 4. februarja, uspelo napraviti korak po tej poti? Odgovora na to vprašanje trenutno še nihče ne more dati, je pa od tega v veliki meri odvisno, ali bo razvoj končno usmerjen k zmanjševanju prepada med razvitimi in nerazvitimi, ali pa bodo tudi po zaslugi „izvoza možganov" še naprej bogati vedno bogatejši in revni čedalje revnejši.

DR. ANTON SVETINA 2

PRISPEVKI K ZGODOVINI ŠMIHELA PRI PLIBERKU

G. Moro navaja v opisu zgodovine šmihelske župnije še tole: „Leta 1553 je postal vikar šmihelske župnije Gregor Latomus, brat poznejšega pliberškega vikarja Matije Latomusa. Ko je Gregor Latomus postal prošt v Tinjah — pozneje je bil prošt v Velikovcu — je dal šmihelsko župnijo v zakup za letnih 12 goldinarjev. Leta 1573 je ljubljanski škof dal šmihelsko župnijo za eno leto v zakup župniku v Globasnici, leta 1574 jo je prejel nek drug duhovnik zopet za eno leto v zakup. Leta 1574 piše pliberški vikar Janez Fabri ljubljanskemu škofu Konradu, da pliberški vikar zaradi velikih izdatkov ne more več izhajati, če mu ne bo dodeljena župnija Šmihel ali pa kak drug beneficij. Farani so se potegovali za stalnega župnika in so v to svrho pošiljali prošnje deželnemu knezu in ljubljanskemu škofu. Končno jim je to uspelo leta 1586, ko je ljubljanski škof imenoval duhovnika Avguština Schiesser za vikarja v Šmihelu z napotilom, da naj tam stanuje in vzdržuje sposobne duhovnike. Pliberškemu vikarju pa mora letno plačevati 36 goldinarjev."

Te navedbe Gotberta Mora pa se popolnoma ne ujemajo z listinskim gradivom iz ljubljanskega kapiteljskega arhiva. Iz dokaznega gradiva v tožbi šmihelskega vikarja Peera zoper beneficiata pri sv. Katarini Rormeistra iz leta 1669 je namreč razvidno, da je bil leta 1567 vikar župnije Šmihel pri Pliberku Anton Kopitar (Coppiter), leta 1572 pa Krištof Poppat (Popat), ki je izkazan še za leto 1575 kot beneficiat sv. Katarine. Leta 1573 je izkazan kot kaplan v Šmihelu Gregor Vrebnik. Od leta 1576 do 1581 je bil vikar v Šmihelu Urban Preprost, že leta 1582 in ne šele leta 1586, kakor to navaja G. Moro, pa Avguštin Schisser (tudi Schichser, morda se je pisal Strelec?).

Leta 1562 je Gregor Latomus še vikar v Šmihelu. 20. avgusta 1562 mu namreč ljubljanski škof Peter pl. Seebach naroča, naj inštalira Matijo Latomusa, pripadnika ljubljanske škofije, za stalnega vikarja in komisarja v Pliberku in naj ga zapriseže ter vpelje v službo. Za kritje stroškov naj porabi 16 goldinarjev, to je del kongrue, ki jo mora plačevati vsako leto škofiji na dan sv. Doroteje. Matija Latomus je kmalu dobil v posest in upravo beneficiat sv. Katarine nad Šmihelom. To izhaja iz dveh listin, ohranjenih v škofijskem arhivu v Ljubljani. Obe listini sta datirani z dnem 30. novembrom 1570 in vsebujeta oddaje fevdnih zemljišč beneficija sv. Katarine v zakup. S prvo listino je bil oddan Valentinu Štefanu in njegovi ženi Julijani ter vsem njihovim dedičem v zakup travnik v Gonovecah proti letnemu plačilu šest šilingov treh novčičev zakupnine in proti plačilu davka, kolikor ga bodo odmerili koroški deželni stanovi. Z drugo listino da beneficiat Matija Latomus istima dvema, Valentinu Štefanu in njegovi ženi Julijani, podložnikoma pliberške župnije, v zakup kmetijo na Libiču, od katere morata dajati beneficiatu vsako leto kot zakupnino en četrtnjak ovsa in 10 novčičev. Razen tega morata plačevati šest selitvenih novčičev (Sidlpfenig) ter davke, kakor jih bojo vsako leto odmerili koroški deželni stanovi.

Brata Gregor in Matija Latomus sta se pravilno pisala Latomič, kakor to izhaja iz uvoda omenjenih dveh listin, ki se glasi: „Ich Mathias Latomich, fürstlicher Durchleichtigkeit Caplann, Pfarrer zu Grätz, perpetuierter Vicarius et Commissarius zu Pleiburg, auch beneficiat auf Sanct Catarina Perg ob Pleiburg, Bekhenne . . .". Pliberški vikar Matija Latomič je torej imel v Gradcu, kjer je leta 1571 umrl, visoke fukcije, saj je bil tam dvorni kaplan deželnega kneza in mestni župnik.

Po smrti Matije Latomiča je dobil beneficij sv. Katarine njegov sin Adam Latomus, ki je leta 1571 še študiral na graški univerzi. Da je bil Adam Latomič rodni sin Matije Latomiča, izhaja iz listinskega dokaznega gradiva v tožbi iz leta 1565 med takratnim šmihelskim vikarjem in med Matijem Latomič. Ker je imel deželni knez prezentacijsko pravico za ta beneficij, je Matija Latomič kot dvorni kaplan še za časa svojega življenja dosegel, da je za njim dobil ta beneficij njegov sin Adam, ki je bil prezentiran na ta beneficij od avstrijskega nadvojvode Karla in potrjen od ljubljanskega škofa Janeza. Adam Latomus pa je 8. julija 1605 prostovoljno odpovedal beneficiat pri sv. Katarini v korist Andreja Rudmaš, takrat župnika v Kapli, ki je pozneje postal vikar v Šmihelu. Adam Latomus pa je postal „praepositus Gurnicensis et parochus in Ratsberg", to se pravi, da je presedlal v Krško škofijo in postal župnik v Ratspergu.

Spomladi leta 1574 se je vršila vizitacija vseh župnij pliberškega cerkvenega okrožja po ljubljanskem škofu. V Šmihel je prišel v ponedeljek po peti povelikonočni nedelji „ad visitandam ecclesiam S: Michaelis, quae ab oppido uno germanico miliori distat", to se pravi, da je prišel vizitirat cerkev sv. Mihaela, ki je od mesta oddaljena eno nemško miljo. Tu je ugotovil, da spada šmihelska župnija pod pliberški cerkveni komisariat. Začasno je tu za vikarja pater Sigismund, ki pa živi v konkubinatu in mu je škof zagrozil, da ga bo kaznoval, če ne opusti tega življenja. V Pliberku je bil takrat škof suspendiral zaradi konkubinata vse tri duhovnike, vikarja ter oba kaplana, kakor je bilo to opisano pri zgodovini mesta Pliberk. Bil je čas reformacije in so katoliški duhovniki posnemali protestantske, ki so bili legalno poročeni. Škof se je v Šmihelu zanimal, ali živi v župniji kaj protestantov; ugotovil je, da so vsi farani katoličani razen nekega plemiča.

Izza časa župnikovanja vikarja Avguština Schiesserja v Šmihelu je ohranjena odločba škofa Janeza Tavčarja z dne 14. julija 1594, s katero je škof potrdil oddajo žitne desetine v kraju Blato, imenovane Černetova desetina, v zakup podložniku Klemenu Štefanu v dosmrtno uživanje. Klemen je namreč v zvezi s tem zakupom prosil škofa, naj se mu da desetina v zakup po kupnem pravu. Škof je prošnji ugodil pod pogojem, da mora Štefan plačevati vikarju 25 goldinarjev letne zakupnine in napraviti 1 dan robote.

Naslednik vikarja Avguština Schiesserja je bil v šmihelski župniji Andrej Rudmaš, ki je imel pri pobiranju desetine razne nevšečnosti in spore z vikarjem in z grajskim upraviteljem iz Pliberka.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Prisluhnili smo besedi slovenskih besednih umetnikov

Pretekli petek, sobota in nedelja so stali v znamenju slovenske umetniške besede. Na povabilo Slovenske prosvetne zveze so v teh dneh pri nas bili v gosteh člani Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani. S tem SPZ nadaljuje tradicijo, da vsako leto vsaj enkrat sprejme v goste besedne umetnike iz matične Slovenije. Kot znano SPZ take stike goji tudi z drugimi literarnimi združenji in organizacijami v Sloveniji in tako utrjuje tesno vez z matičnim narodom tudi na tem področju.

V petek 14. januarja je na Koroško prispela prva skupina književnikov, katero so sestavljali pesnik Tone Kuntner, pisatelj Miloš Mikeln in pesnik Tone Pavček. Njihov gostitelj je bilo Slovensko prosvetno društvo „Obir" na Obirskem. Čeprav je ta dan pričelo močno snežiti, ljubiteljev slovenske besedne umetnosti na Obirskem ni oviralo, da ne bi prišli v dvorano pri Kovaču in prisluhnili besedi naših gostov. Prišle pa so tudi pevke Obirskega ženskega okteta in gostom zapele v pozdrav. Literarni večer na Obirskem je bil tudi demonstracija enotnega slovenskega kulturnega prostora, kajti pesnikom gostom sta se pridružila tudi domača pesnika Velentin Polanšek in Andrej Kokot. Pri tem pa se je pokazala tudi visoka kvalitetna raven naših domačih pesnikov, ki se vsak čas lahko postavijo poleg vidnih slovenskih književnikov. Ta večer pa je seveda stal v znamenju gostov, kajti naša dva pesnika sta se predstavila le z nekaj pesmimi. Gostje so pri številnem občinstvu našli veliko pozornost, zakaj pesmi Toneta Pavčka in Toneta Kuntnerja ter proza Miloša Mikelna so poslušalcem pričarale svet poezije, svet besedne umetnosti, ki najde sprejem v slehernem srcu.

Valentin Polanšek, ki je goste pozdravil v imenu Slovenske prosvetne zveze, je spregovoril tudi o njihovem delu in poslušalcem še bolj približal posamezne avtorje. Beseda pa je tekla tudi po končanem branju in tudi pesem obirskih deklet je donela, zato tudi ni čudno, da je ob slovesu z obeh strani bila izražena želja o ponovnem snidenju na Obirskem. Miloš Mikeln, ki je direktor Cankarjeve založbe, pa je dvema udeležencema, ki prebereta največ knjig, izročil lepo knjižno darilo.

V soboto so književniki Jože Snoj, Jože Šmit in Ivo Zorman bili gostje Slovenskega prosvetnega društva „Vinko Poljanec" v Škocijanu. In tudi tu sta sodelovala domača pesnika Milka Hartman in Andrej Kokot. Tudi v Škocijanu je vzdušje bilo izredno prisrčno, prisrčno zato, ker so prišli pesniki in pisatelji s toplo domačo besedo, besedo, ki nam je bizu in ki je naša. Predsednik Miha Kap je ob tej priložnosti spregovoril besede pozdrava in zahvale in izrazil željo po večkratnih obiskih predstavnikov slovenske besedne umetnosti v Škocijanu. Po oficielnem delu prireditve je beseda stekla o ustvarjanju posameznih avtorjev in o skrbi gostov za našo stvar na Koroškem, za ohranitev slovenske kulture in slovenskega življa.

Branka Jurca, France Filipič in Ivan Potrč so na Koroško prispeli v nedeljo. Njihova prva postaja je bila Pliberk, kjer je literarno prireditev organiziralo tamošnje SPD „Edinost" v hotelu Breznik. V Pliberku so ob tej priložnosti pokazali tudi kratki film „Solzice" posnet po istoimenski črtici Prežiha ter predstavili novo zbirko knjig potujoče knjižnice SPZ. Pisatelj Ivan Potrč, ki je tudi predsednik Društva slovenskih pisateljev, je ob tej priložnosti povedal nekaj besed o pisatelju Prežihu ter o njegovem odhodu s Prežihovine v bolnico, od koder se ni več vrnil. Prireditev v Pliberku je bila lep kulturni praznik. Gostje pisatelji so brali svoja dela, ki so naš spomin ponesla v čas pretekle vojne, ko je nad nami vladal strah, pa tudi vera v zmago pravice nad zločinom. Slišali smo tudi mladinsko literaturo, posebno iz ust Branke Jurca in Franceta Filipiča. Čeprav v Pliberku nastop domačih pesnikov ni bil načrtovan, so gostje vztrajali, da sta nekaj svojih pesmi prebrala tudi Milka Hartman in Andrej Kokot.

Ker je v nedeljo zvečer bilo na razpolago še dovolj časa, so gostje obiskali tudi Dijaški dom SŠD v Celovcu in brali tamošnji mladini, ki je z izredno pozornostjo sledila izvajanju uglednih pisateljev.

Obisk članov Društva slovenskih pisateljev iz Ljubljane na Koroškem bo slehernemu našemu rojaku, ki je v teh dneh imel priložnost prisluhniti njihovi umetniški besedi, ostal v lepem spominu. Naši gostje so morali obljubiti, da nas bodo kmalu spet obiskali.

Dasiravno je marsikaterega ljubitelja slovenske besedne umetnosti oviralo vreme, je namen tega obiska vsekakor bil dosežen. Ob tej priložnosti naj bo tudi izrečeno zagotovilo, da bo SPZ še skrbela, da bo do takega obiska kmalu spet prišlo.

Zapustil nas je koroški rojak Simon Dobernik

V nedeljo 9. januarja smo spremili k zadnjemu počitku koroškega rojaka prof. Simona Dobernika iz Maribora. Pogreba so se udeležili tudi sorodniki in znanci s Koroške to je iz Roža, kjer je bil pokojnik doma.

Pokojni Simon Dobernik, ki je dočakal 78 let starosti, se je rodil pri Aferniku v Srejah pri Št. Jakobu v Rožu. Ker je bil zelo nadarjen, se je po končani ljudski šoli hotel vpisati na celovško učiteljišče, kjer pa kot Slovenec ni bil sprejet. S pomočjo Ciril-Metodove družbe se je potem šolal na mariborskem učiteljišču in leta 1919 tam tudi maturiral. Prvo službeno mesto je dobil v domačem kraju v Št. Jakobu v Rožu nato pa v Podgorjah. Ker se je udeležil plebiscitnih bojev je moral zapustiti Koroško. V Jugoslaviji je dobil službeno mesto v Ormožu in Slovenjem Gradcu, ko pa je končal pedagoško šolo v Beogradu je postal ravnatelj meščanske šole v Lendavi. Okupacija Jugoslavije po fašistični Nemčiji ga je doletela na meščanski šoli v Mariboru. Ker je bil na spisku za izselitev, se je te usode rešil s tem, da je na krajevnem oddelku dobil nepomembno službo čuvaja aktov. Po končani vojni je postal profesor na gimnaziji v Mariboru. Po drugi svetovni vojni, ko je bilo obnovljeno delovanje Kluba koroških Slovencev, se je aktivno udejstvoval v njem, sprva kot tajnik, nato kot član nadzorstva nazadnje pa kot podpredsednik upravnega odbora. On je bil tudi član uprave Sklada Prežihovega Voranca in kot tak je bil tudi on tisti, ki je dal pobudo za medsebojno sodelovanje med koroškimi Slovenci in matično deželo na kulturnem področju. Slovenska prosvetna zveza v Celovcu se mu je za to in druge kulturno-prosvetne zasluge v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem oddolžila s podelitvijo Drabosnjakovega priznanja. Pokojni prof. Dobernik je bil zvest naročnik in bralec Slovenskega vestnika in tako preko njega podrobno seznanjen z dogajanji na Koroškem. Rad je tudi prihajal med svoje rojake na Koroškem. V dobrem spominu ga imajo tudi slovenski planinci, ko jih je obiskal v njihovem planinskem domu na Bleščeči planini, katero je rad obiskoval tudi v svojih mlajših letih.

Rajnega želja je bila, da se pogrebni obred izvede v najožjem krogu sorodnikov in prijateljev, kar so mu globoko prizadeti otroci in žena ustregli. Na njegovi zadnji poti so ga spremili kot že omenjeno sorodniki in najožji prijatelj iz Roža. Martinjak Šimej se je ob odprtem grobu v imenu sorodnikov in prijateljev s Koroške v ganljivih besedah poslovil od pokojnega in se mu zahvalil za ves trud in prizadevanje v korist naše narodne skupnosti na Koroškem.

Našega rojaka prof. Simona Dobernika bomo ohranili v častnem spominu, ženi, hčerkama in sinovoma izrekamo naše globoko sožalje.

Tradicionalno smučarsko tekmovanje v Lepeni pri Železni Kapli

Preteklo nedeljo je Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli organiziralo 8. tradicionalno smučarsko tekmo v Lepeni.

Obilne padavine, ki so trajale prav do predvečera, so nam zelo otežkočile pripravljanje smučarske tekmovalne proge. Le z velikim idealizmom nekaterih domačinov, smo bili kos tej oviri in pripravili progo, ki je proti pričakovanju držala prav do konca tekmovanja.

V nedeljo se je zbralo 76 tekmovalcev, med njimi mnogo tudi iz Slovenije. Radoveljških smučarjev, ki so na pobudo Slovenske fizkulturne zveze obljubili, da bodo za naše tekmovanje priskrbeli elektronsko napravo za merjenje časa in posredovali dva strokovnjaka, iz trenutno še neznanih vzrokov ni bilo, tako da smo morali kot vsa prejšnja leta tudi tokrat meriti čas ročno. Kljub temu pa je bil uspeh te športne prireditve velik. Obiskovalcev, tako tekmovalcev kot tudi gledalcev, je bilo veliko število, tako da se je športna sekcija opogumljena zaradi tega uspeha odločila, če bo le količkaj mogoče, še letos organizirati veleslalom, ki naj bi bil po sankarski tekmi (v nedeljo 23. januarja) v Koprivni.

Vedno večje navdušenje za športne prireditve naj bo prosvetnim društvom zagotovilo, da si ljudje želijo razvedrila tudi na tem področju in da bi se organizirala podobna tekmovanja, ki naj bi imela značaj široke ljudske rekreacije.

Rezultati smučarskega tekmovanja so objavljeni na 8. strani.

Izdajatelj, založnijk in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na

spominsko svečanst

v nedeljo 30. januarja 1977 ob 11. uri na grobu narodnega heroja Tomaža Verdnika na sveškem pokopališču.

Na sporedu je polaganje vencev, recitacije, nagovor in pesmi.

Na proslavi bo sodelovala tudi jeseniška godba, pevski zbor Slovenske prosvetne zveze, pevski zbor iz Krope in recitatorji Umetniškega združenja Tone Čufar iz Jesenic.

Po izvedbi programa na pokopališču bo jeseniška godba priredila koncert ali v gostilni pri Zerzerju ali na prostem.
Prosimo, da se spominske svečanosti v čim večjem številu udeležite.

Glavni odbor

Mladinski referat:

Glavni poudarek manjšinski problematiki

Že od leta 1948 obstoja in deluje na Koroškem Deželni mladinski sekretariat pri uradu koroške deželne vlade, ki se bavi z vprašanji vzgoje izvenšolske mladine. Ta ustanova je nadstrankarska, zato imajo v njej možnost sodelovanja vse Koroške mladinske organizacije. Trenutno tvori 20 koroških mladinskih organizacij delovno skupnost, ki tesno sodeluje z mladinskim sekretariatom. Poleg tega pa imajo organizacije preko sekretariata tesne stike tudi z mladino šestih držav — Italije, Jugoslavije, Zvezne republike Nemčije, Francije, Izraela in Egipta ter dodatno še z mladino zahodnega Berlina.

Na tiskovni konferenci prejšnji teden, sta deželni glavar Leopold Wagner kot pristojni politični referent in deželni mladinski sekretar prof. Helmut Adlaßnig poročala o delu minulega leta in o dejavnostih tekočega leta 1977. Povedano je bilo, da bodo letos poseben poudarek dali informiranju mladine o manjšinskem vprašanju. Letošnji „Avstrijski teden" (Österreichwoche 77) v juliju bo v glavnem posvečen prav temu vprašanju. Na to pet dni trajajočo prireditev, ki jo letos organizira koroški deželni mladinski sekretariat skupno z ministrstvom za pouk, bodo povabili mladino iz vseh avstrijskih dežel, ki bo tako imela priložnost seznaniti se v diskusijah in ekskurzijah s problematiko slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tudi v jeseni bo deželni mladinski sekretariat v okviru dvodnevnega seminarja konfrontiral člane in funkcionarje Avstrijskega zveznega mladinskega krožka z narodnostnimi vprašanji. Nadalje bo Koroški mladinski sekretariat gojil in pospeševal dialog s slovenskimi mladinskimi organizacijami na Koroškem. Letošnji 6. mednarodni mladinski seminar se bo odvijal v Sloveniji. Ti seminarji zasedajo izmenjaje — v Furlaniji-Julijski Benečiji, na Koroškem in v Sloveniji.

V okviru pospeševanja nadaljnjih mednarodnih mladinskih kontaktov so študijsko potovanje v Izrael in v Berlin. V načrtu je tudi akcija solidarnosti koroških mladinskih organizacij s potresniki v Furlaniji. Na protiobisk na Koroško bodo letos prišli mladinci iz Berlina, Egipta in Izraela.

Seveda se sekretariat prizadeva tudi za pospeševanje mladinskih kontaktov z drugimi avstrijskimi deželami. Na tiskovni konferenci je bilo tudi povedano, da bodo letos v Celovcu ustanovili podružnico Avstrijskega komiteja za študijsko izmenjavo (ÖKISTA).

Ker so vse te mladinske aktivitete povezane z velikimi finančnimi stroški, je še posebej razveseljivo, da so sredstva za mladinski referat spet zvišana. Od 880.000 šilingov bo 380 tisoč šilingov razdeljenih vsem 20 koroškim mladinskim organizacijam v obliki podpor.

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje" vabi na filmski predstavi

„SOLZICE" in „STARA GORENJSKA OHCET"

v nedeljo 23. januarja 1977 ob 14. uri v društveni sobi (Dollichgasse 4) v Borovljah. Ljubitelji lepih slovenskih filmskih predstav prisrčno vabljeni!

Snežni plazovi zahtevali 16 smrtnih žrtev

Prejšnji teden so snežni plazovi na sorazmerno majhnem področju stikališča treh držav — Avstrije, Italije in Jugoslavije — zahtevali kar 16 smrtnih žrtev. V sosednji Sloveniji na območju Zelenice v Karavankah je zgubilo življenje v snežnem plazu 6 smučarjev, v pokrajini Bergamo v sosednji Italiji devet ljudi in na Vzhodnem Tirolskem ena šolarka. To je bila žalostna bilanca minulih snežnih metežev.

V Hinterbichlu v dolini Wirgental na Vzhodnem Tirolskem je snežni plaz presenetil tri na avtobus čakajoče šolarje. Reševalci so dvema mogli rešiti življenje, tretji 12-letni deklici, pa je bila vsaka pomoč zastonj. Sicer so jo še živo rešili iz snežnega objema, vendar je kmalu potem umrla. Domačini vedo povedati, da na tem usodnem mestu še nikdar ni plaz dosegel doline.

V italijanski gorski vasici Foppolo je snežni plaz zasul več hiš. Nesreča je zahtevala 8 smrtnih žrtev. Tudi nedaleč od zimskošportnega središča Secede v Val Gardeni je plaz zahteval smrtno žrtev — zasul je devetletno deklico.

Na področju znanega smučarskega centra Zelenica v Karavankah je ogromni snežni plaz, ki je prihrumel izpod Begunjščice zajel skupino učencev šolskega centra Iskre iz Kranja in terjal šest smrtnih žrtev — štiri učence in dva učitelja. Ker sedežnica zaradi neurja ni bila v pogonu, se je skupina 27 učencev skupno z učitelji odločila, da se peš oziroma s smučmi poda v dolino. Pri sestopu pa jih je presenetila lavina. Učenci, ki so šli v koloni — spredaj so nekateri s smučmi delali gaz — so se v hipu znašli sredi razbesnelega belega smrtonosnega elementa. Učenci, ki jih plaz ni zasul, so pomagali nekaterim zasutim, vendar za šestorico, dva učitelja in štiri učence, ni bilo več pomoči.

Pri reševanju ponesrečencev so sodelovali gorski vodniki iz vse Slovenije, posebne miličniške enote in pripadniki JLA. Reševalci so poročali, da je snežna gmota, ki je zgrmela s severnega pobočja Begunjščice debela kake štiri do pet metrov in da je trda kot beton, kar seveda bistveno otežkuje reševanje. Trenutno pogrešajo še tri zasute, seveda ni več upanja, da bi kateri od trojice še živel.

Slovensko prosvetno društvo „Košuta" Sele-Kot vabi na filmsko predstavo

„CVETJE V JESENI"

ki bo v nedeljo 23. januarja 1977 ob 18. uri v ljudski šoli v Selah-Kotu.
Ljubitelji slovenske filmske umetnosti prisrčno vabljeni!

Odbor

„Svet ob Soči“ v barvi in besedi

Na povabilo Slovenskega planinskega društva v Celovcu je v petek 14. januarja imel profesor Šumlak iz Maribora v dijaškem domu SŠD v Celovcu izredno zanimivo skioptično predavanje s temo „Svet ob Soči". Predavatelj Šumljak je pravi mojster barvne fotografije in besede, tako da je bilo njegovo predavanje za nas vse, ki smo se ga udeležili, izreden užitek. Njemu gre velika zasluga, da so lepote slovenskih gora prišle do izraza ne samo med domačim prebivalstvom marveč tudi v tujini. Tudi v Avstriji je imel že celo vrsto predavanj, tako v Celovcu, Beljaku in celo v Gradcu, kjer je v barvi in besedi vzbujal zanimanje za lepe slovenske gore.

Vsi, ki smo se udeležili tega izredno uspelega predavanja, smo bili za uro in pol prestavljeni iz turobne vsakdanjosti v pokrajinsko čudoviti svet ob znani reki Soči, o katerem pomembni ljubitelji narave trdijo, da je najlepši košček sveta v Evropi, če ne celo na svetu. Občudovali smo predavateljevo Spretnost in zanos, kako nas je znal pritegniti, da smo kot začarani sledili izvajanjem in se seznanjali z zanimivostmi in posebnostmi posoške pokrajine, katere biser je prelepa dolina Trenta. To ime je dolina prejela pred več stoletji, ko so se v Trenti še bavili s proizvodnjo železa. Takrat so namreč rudarje naselili iz Trienta iz Južne Tirolske in zaradi tega se je udomačil naziv za prebivalce zgornjega Posočja — Trentarji.

Čudoviti barvni motivi so nas vodili iz zgornje savske doline, začeto od izvira Save (Dolinka) preko sedla Vršiča v — svet ob Soči. Z užitkom smo spremljali „bistro hči planin" Sočo od njenega izvira v Trenti pa do izliva v Jadransko morje v Italiji. V začetku bistri potoček, ki prijetno žubori po skalovju, se s časom spremeni v mogočen potok, ki si divje utira pot skozi skalnate sklade in v njih tvori prave ozke kanjone, ki dosežejo tudi do sto metrov globine. Potem se Soča umiri in kot mirna reka teče skozi rodovitno ravnino in se končno v več rokavih izliva v Jadransko morje, kar je posebnost te reke, kajti vse ostale slovenske reke končajo svojo pot v Črnem morju.

Na tej dolgi poti bistre Soče, ki jo je z veliko ljubeznijo opeval goriški slavček Simon Gregorčič, smo si ogledali čudežni gorski svet, ki se dviga nad Sočo — ponosni Jalovec ter druge markantne vrhove kot so Razor, Mangart, Bavški Grintavec, Prisojnik in tako dalje. Med številnimi zanimivostmi smo videli tudi mogočni slap Boka, ki pada preko 105 m visoke stene v globino, slikoviti kraj Kobarid v ozadju s Krnom in z značilnimi primorskimi hišami, vinorodno pokrajino na Goriškem in italijansko ravnino, kjer uspeva žito. In ker so v Posočju delovali tudi pomembni možje, jim je tamošnje prebivalstvo postavilo iz hvaležnosti spomenike — tako pesniku Simonu Gregorčiču, prvemu alpinistu Valentinu Staniču, raziskovalcu Julijskih Alp gorskemu pisatelju Juliju Kugyju in tudi še drugim. Vse to smo imeli priložnost videti v lepih barvnih slikah.

Na koncu predavanja so bila izvajanja profesorja Šumljaka nagrajena z navdušenim aplavzom. Tovariš Jozej Miklavčič, starosta slovenskih planincev na Koroškem, se mu je s solzami v očeh zahvalil za čudovito uspeli večer in hkrati izrazil željo, da bi naša mladina pokazala več zanimanja za lepo in zdravju koristno planinsko udejstvovanje.

Onesnaženo Jadransko morje

Čeprav se toliko govori in piše o varstvu okolja in čeprav oblasti grozijo kršiteljem z visokimi kaznimi, se na tem področju še vedno mnogo greši. Tako smo pred nedavnim doživeli, da je neki tanker v severnem Jadranskem morju neodgovorno spustil v morje okrog 500 ton mazuta, ki je že ogrožal zahodno obalo Istre. K sreči je zapihal močan veter, ki je to nevarno gmoto preusmeril na odprto morje, tako da je nevarnost onesnaženja istrske obale odvrnjena. Seveda sedaj grozi nevarnost, da nevarni „naftni otok", dolg okrog 20 in širok 5 km, ne pljuskne na nasprotno zahodno obalo Jadranskega morja in tako ogrozi turistične kraje tamošnje italijanske obale.

To je največji primer onesnaženja Jadranskega morja. Oblasti obeh sosednjih držav mrzlično iščeta povzročitelja tega nevarnega onesnaženja. Kakšne bodo še posledice trenutno še ni mogoče ugotoviti. Vsekakor drži, da odgovorni dejavniki za ohranitev čistega morja, niso v zadostni meri pripravljeni proti takšnim nesrečam in da bo na tem področju treba napeti vse sile, saj so nevarnosti onesnaženja Jadranskega morja z naraščanjem plovnega prometa in tudi zaradi večje naseljenosti obale vedno večje.

Vascit pr Zile v TV Ljubljana

Ljubljanska televizija bo v torek 25. januarja v okviru oddaje „Glasbeni magazin" posredovala pomembni glasbeno plesni dogodek — uprizoritev ziljske svatbe. Prispevek je pripravila Jasna Novak-Nemčeva v realizaciji Igorja Koširja. Ziljska svatba „Vascit pr Zile" je bila prvič izvedena 12. decembra minulega leta v Št. Jakobu v Rožu (o prireditvi smo poročali). Poleg mešanega zbora SPD „Rož" iz Št. Jakoba v R. nastopa v uprizoritvi Ziljske svatbe tudi Akademska folklorna skupina France Marolt iz Ljubljane. Kdor še ni videl te uprizoritve, ima sedaj priložnost ogledati si jo v televiziji.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Pliberku vabi na operno predstavo

Don Pasquale

ki bo v nedeljo 23. januarja 1977 ob 15. uri v dvorani pri Schwarzlu v Pliberku.

Nastopali bodo člani Ljubljanske opere z Ladkom Koroščem na čelu. Ker je predstava zaradi bolezni v ansamblu novembra minulega leta odpadla, so vstopnice, ki so bile kupljene za takratno predstavo, veljavne za nedeljsko predstavo.
Ljubitelji operne umetnosti prav prisrčno vabljeni!

Odbor

Slovenski strokovnjaki posredujejo svoje izkušnje odgovornim za obnovo Furlanije

Ob lanskoletnih usodepolnih potresnih sunkih v Furlaniji-Julijski Benečiji in Sloveniji, ki so nenehno kar več mesecev pretresali obe omenjeni področji, je bilo storjene toliko škode — tako materialne kakor tudi v obliki človeških žrtev — da tega strašnega dogajanja ne bo mogoče nikdar več izbrisati iz zgodovine in spomina.

Kljub potresnemu razdejanju v Sloveniji, kjer je bilo v Posočju popolnoma uničenih kar več vasi, so Slovenci radi priskočili na pomoč ogroženim sosedom v Italiji, konkretno v Beneški Sloveniji in s tem pokazali, da so dobri sosedje in da so besede o dobrem sosedstvu dejansko iskrene. Kakor je znano je bilo v Jugoslaviji že mnogo potresov — v Skopju, Banja Luki, na Kozjanskem, Notranjskem in še drugod. Pri vseh teh razdejanjih je bilo seveda treba hitro obnoviti poškodovana in porušena poslopja. Razumljivo je, da imajo Jugoslovani na tem področju velike izkušnje, ki so jih seveda prenesli tudi na lanskoletno potresno področje, tako tudi na ozemlje sosednje Italije. S tem v zvezi naj omenimo, da je poleg visokega strokovnega znanja z najbolj prepričljivo govorico „spregovorila" prav tista po prvem potresu v mesecu maju obnovljena zgradba, ki je uspešno prestala izredno močni septembrski potres. O tem primeru je poročal tudi italijanski tisk in tako opozoril javnost in pristojne oblasti o izkušnjah slovenskih gradbenikov pri odpravljanju posledic potresa na hišah. Prav to pa je bil povod, da je italijanska ustanova Center za uporabo raziskav in dokumentacijo (CRAD) v Vidmu (Udine) dala pobudo za organizacijo strokovnega seminarja s slovenskimi gradbenimi strokovnjaki, ki je trenutno že v polnem teku (od 17. januarja) in se bo končal jutri. Kraj seminarja je v industrijskem zavodu Malignani v Vidmu. Na programu je več strokovnih predavanj s temami o „značilnostih potresa", o „posledicah potresa na zgradbah", o „odpornosti zgradb pred potresi", o „injiciranju cementne mase v zrahljano obzidje ter o njegovem povezovanju z jeklenimi žicami". Predavatelji so inženirji Ribarič, Tomaževič, Terčelj, Turnšek, Umek in Vugrinec. Jutri zadnji dan se bodo slovenski strokovnjaki posvetili izključno samo praktičnemu prikazovanju metode injiciranja in povezovanja, metode, ki so jo s pridom uporabljali na potresnih področjih v Jugoslaviji in jo tako prenesli tudi v Beneško Slovenijo.

Za seminar vlada v Furlaniji veliko zanimanje, to predvsem dokazuje izredno močen obisk. Vsi navzoči so seveda zainteresirani, da bi bili čim bolj seznanjeni s slovenskimi izkušnjami pri odpravljanju posledic potresa na zgradbah in jih uporabili pri svojem delu.

Uspelo gostovanje na Dolenjskem

V nedeljo 9. januarja so v Sodražici na Dolenjskem gostovali pevci Slovenskega prosvetnega društva „Rož" iz Št. Jakoba v Rožu pod vodstvom Lajka Milisavljeviča. Mešani zbor je zapel več koroških narodnih pesmi, med njimi večinoma rožanske. Lepa slovenska koroška pesem je v popolnoma zasedeni dvorani žela navdušen aplavz.

V odmoru je predsednik DSKPA prof. Janko Messner prebral svojo duhovito humoresko „Buteljni si odrežejo nosove". Pisatlej Messner je ob tej priložnosti tudi odgovarjal na vprašanja o položaju naše narodne skupnosti na Koroškem. Po koncertu je bilo tovariško srečanje s predstavniki krajevne skupnosti Sodražica, kjer je prišla do izraza želja po tesnejšem sodelovanju s koroškimi Slovenci. In tako so se že domenili, da bo prihodnje srečanje na Koroškem in da bo šel tja gostovat oktet Dolina iz Sodražice, ki prav tako ljubi slovensko ljudsko pesem.

Maturantje Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu vabijo na

GIMNAZIJSKI PLES

ki bo v četrtek 3. februarja 1977 s pričetkom ob 20. uri v celovški Delavski zbornici.
Igrala bosta ansambla
„Fantje treh dolin" in „Katarinski fantje"
Prisrčno vabljeni!
Maturantje

IVAN CANKAR 2

HIŠA MARIJE POMOČNICE

Mati je zajokala. Bila je že pri durih in se je vrnila, pokleknila je k nizki postelji in je jokala. Tudi Malči je imela vlažne oči, ali obraz ji je bil miren in ni se ozrla na mater; život jo je bolel od dolge poti, čutila je, da se odpira rana na nogi; tudi žejna je bila, ali ni si upala prositi vode. Sitno ji je bilo, da mati joka, sram jo je bilo, ker so gledali nanjo, ali tudi nji sami so silile solze v oči, dasi ni vedela zakaj in dasi ni marala jokati.

Mati je vstala, poljubila jo je na obraz; Malči je zazeblo na licih od materinih solza, spreletelo jo je in vzdignila je roko, da bi se dotaknila materinega obraza, ki je bil gorak in ves moker. Videla je od blizu ta obraz in zdelo se ji je, kakor da ga še nikoli prej ni videla; širok je bil, rdeč in spačen od joka, oči so bile prestrašene, velike, motne od solza in ustnice so se tresle.

Sestra Cecilija je spremila mater do duri.

„Nikoli več ne pride odtod!" je rekla mati in je pogledala sestro s čudnimi, otroškimi, prosečimi očmi.

„Kakor je božja volja," je odgovorila sestra Cecilija mirno. Duri so se zaprle in koraki so odhajali po mostovžu . . .

Sestra se je vrnila, prinesla je kruha s surovim maslom in kozarec vina, mešanega z vodo.

„Pij in jej, Malči, nato se preoblečeš."

Malči je popila vino, nato je slekla vso obleko do srajce in je oblekla redeče karirano krilo, što scela, kakor pri malih otrocih, in čez krilo modro progast predpasnik s pasom in naramnicami. Sedela je na postelji in je gledala po sobi. Samo še časih je smuknil k nji radoveden, hudomušen, skoro hudoben pogled, ali že so se bile navadile nanjo, spet se je oglasil smeh, krik, črvljajoči, veseli glasovi so se podili vsekrižem.

Hipoma se je ozrl širok, rdeč, razposajen obraz naravnost v Malči.

„Pa ne misli, da boš imela vina, kadar se ti bo hotelo!"

Malči se je prestrašila. Tista, ki jo je ogovorila z rezkim glasom, je sedela na nizkem stolčku, z rokama se je opirala ob slonice, kakor jih imajo bogati fotelji; zibala je stolček od leve na desno, zelo močno in zelo hitro, ter se je tako pomikala naprej, ne da bi se doteknila tal z bolnimi nogami, ki so tičale v težkih copatah. Bližala se je postelji in Malči se je bala, prijela se je za odejo z obema rokama in se je naslonila na vzglavnik.

„Kaj se me bojiš? Čakaj, odgriznem ti nos!"

Smeh je buknil po sobi.

„Pusti jo no, Lojzka!" se je oglasil od duri tenak, majhen glas, kakor da bi bila zaklicala prav nežna punčka iz cunj.

Od postelje, ki je stala tik duri, se je spustila tenka, tenčkena postavica; obraz je bil droben, majhne črne oči so mežikale, skuštrani lasje so zakrivali čelo, nosek je bil malo privihan.

„No, pusti jo, Lojzka!"

Spustila se je od postelje in Malči si je mislila: glej, zdaj bo padla! Samo po eni nogi se je bližala, druga, v veliki črni copati, je visela čudno sključena in je segala tenki zdravi nogi komaj do gležnja. In noga ni skakala, temveč drsala je tiho, čudovito hitro, sukala se na levo in na desno, život pa je bil miren, malo sključen — kakor da bi plaval majhen angel po sobi.

To je bila Rezika, tretja Rezika, zakaj bilo jih je še dvoje; služila je vsem, nosila jim je na postelje kavo in juho in je pletla zjutraj lase neokretni Francki. Njen obraz je bil samo tedaj prepaden in bled, kadar so jo dražile: „Rezika, mati pride póte!" Tedaj se je skrila v kot in je gledala izza posteljnjaka s prestrašenimi očmi . . .

Prišla je k postelji in se je naslonila s komolci na blazino.

„Kako ti je ime, ti?"

„Malči!"

Vse ostale so utihnile in so poslušale. Sedele so sredi sobe okrog nizke mize, vse pokrite s knjigami, podobami pisanimi igračami, pletivom, nogavicami in ostanki kruha, kolača, olupki pomaranč in jabolk.

Od zadnje postelje, v mračnem kotu se je oglasil globok, zategnjen glas.

„Samo eno Malči smo šele imele. Pred tremi leti je umrla, tukaj je ležala poleg mene. Ponoči je umrla, kričala je . . . oh . . . Rezika, daj mi vode, ne morem tja z roko."

Nekoliko se je vzdignila kuštrava glava iz blazine. Rumen obraz, nos kakor nož, oči žareče, črni lasje; iztegnila se je roka, koščena, tenka kakor klina. Pomočila je ustnice, glava je legla počasi na blazino in oči so se spet zatisnile.

Izpraševale so Malči, toda ni odgovarjala veliko; sedela je trdno pokonci, obrvi strnjene, oči pazljive, srepe, drobne pesti zakopane v odejo — kakor da bi gledala v oči trinajsterim sovražnikom . . .

Mrak je legel, samo še visoko ob stropu so se svetili rdeči žarki. Sestra Cecelija je odprla duri.

„Večerja!"

Sklenile so se roke, kričeč glas se je vzdignil iz gruče in za njim so se oglasili mrmrajoči, zategnjeni glasovi. Obrazi so bili mirni, resni, bogve kam so gledale oči, tihe, široko odprte. Večerna molitev je bila hitro pri kraju — in kakor trenotna senca je izginil iz obrazov resni mir brez sledu, ustnice so se smejale prešerno, oči so gledale živahno in razposajeno.

Malči je držala v naročju skledico juhe.

„Ali je juha dobra?" jo je vprašala Lojzka in se je smejala z rdečimi, debelimi ustnicami, da so se svetili široko beli zamorski zobje.

„Dobra," je odgovorila Malči in je srebala počasi, malo boječe, kakor ob tuji mizi.

Lojzka je dala svojo skledico Reziki in Rezika je izlila juho v posodo, kjer je bila umazana umivalna voda.

„Ti nedolžni otrok ti!" je vzdihnila Lojzka. „Če bi ji dali pomije, pa bi jih pila!"

Oglasila se je Tina, najstarejša, ki je imela že štirinajst let. Krepka je bila, obraz ji je bil zdrav in rdeč, nekoliko

Lačni ptički

Zima je bila tako huda, da so volkovi tulili od mraza in stradeža, snega pa toliko, da so se drevesa lomila. Pa še vojna povrhu. Kadar pa je vojna in je še huda zima, je hudo na svetu. Tako hudo, da se človek nerad spomni na tisto, kar je moral človek prestati.

Kar zamislite si: vojna je, nekje pokajo puške, ljudje mrjo od krvavih ran, mraz je, da te zebe do kosti, tamle pod gozdom pa je požgana vas. Mrtva vas. Vse hiše so eno samo žalostno pogorišče. Živega človeka ni nikjer, niti psa ni, da bi zalajal, vse pa je pokrito z debelim snegom. Prazna okna požganih hiš strme vate kakor pošasti, ti pa ne moreš nikamor, da bi se pogrel. Ljudi je sovražnik odgnal v pregnanstvo . . . Oh, mrtva vas.

In nekoč v tistih časih, ko je bila vojna, sem moral skozi tako vas. Sam sem bil. Nekje zgoraj na planini so tulili volkovi in zato sem imel puško vedno pripravljeno na strel. Pred kratkim so blizu tod volkovi napadli partizanskega kurirja, ga raztrgali in tudi požrli. Ko sem stopil med prve požgane hiše, me je kar streslo od groze. Občutil sem, da strme vame prazna okna, kakor da bi me prosila pomoči. Nobene gazi ni bilo nikjer, nobenega glasu. Tišina tolikšna, da bi jo kar prijel. Bil sem utrujen od gazenja po debelem snegu in rad bi se odpočil in malo pokrepčal. V nahrbtniku sem imel precejšen kos kruha in tudi nekaj suhega mesa. Ko sem tako previdno ogledoval vse te žalostne ruševine, so me nenadoma pričeli obletavati ptički: siničke, strnadi vrabci, in drobne taščice. In začuda — prav nič se me niso bali. Kar obstal sem in sem jih gledal in nekam laže mi je bilo pri srcu. Torej nisem sam! In kot so prileteli, tako so odleteli. In ko sem gledal za njimi, sem videl, kako so zleteli proti zadnji hiši v požgani vasi in nenadoma izginili, kot da so se vdrli v zemljo. Previdno sem pogledal okoli sebe. Toda že spet so bili vsi okoli mene. Ko sem stegnil roko, da bi si popravil puško, so se ustrašili in spet sfrknili proti zadnji hiši. Zdaj pa sem videl, da so vsi sfrfotali skozi prazno okno v požgano hišo. Ta hiša je imela še delček strehe nad sabo, in ko sem od začudenja tako strmel v tisto hišo, sem zagledal majcen modrikast dim, ki se je dvigal skozi streho. Kjer pa je dim, je ogenj, so ljudje!

Srce me je pognalo proti požgani hiši. Previdno sem si ogledoval, in ko sem se približal hiši na deset korakov, so spet prhnili ptički skozi okno. Planil sem skozi porušena vrata v izbo in obstal kakor okamenel. V kotu sem na kupu slame zagledal otroka, starega kakšnih deset let. Ves je bil zavit v na pol ožgane cunje, le glavica mu je gledala iz cunj in ta glavica, ki jo je bila sama kost in koža, je zaječala:

„Tovariš, ali imaš kaj drobtinic za moje ptičke?"

Ostrmel sem in silna bolečina me je zgrabila za srce. Kaj pa ta otrok v tej strašni žalostni samoti . . .? Sedel sem k njemu na slamo, ga dvignil k sebi in ga hlastno vprašal:

„Kaj počneš tu? Lačen si, kajne?"

Fantek pa se je stisnil k meni, zahlipal, me pobožal in zašepetal:

„Daj drobtine in bodi čisto pri miru! Ne gani se!"

Vzel sem iz torbe kepo kruha. Fantek je naglo zdrobil košček kruha v drobtine in jih nasul po izbi. S prstom na ustih mi je dal znak, naj mirujem. In ko sem tako strmel v to uganko, ki se je tresla od mraza in lakote, so spet prhnili ptički skozi okno v izbo. Pognali so se na drobtinice. In ko je fantek stegnil roko, v kateri je imel polno pest drobtinic, so se ptički obesili na fantkovo roko in kljuvali drobtinice, da je bilo veselje. Kar strmel sem. In potlej, ko so se ptički najedli, je vzel tudi fantek kruh in meso in ga pojedel, kot bi mignil. In ko je tako jedel in se tako razgalil iz cunj, sem videl, da je revček ves krastav in suh kot trska. In potlej mi je razodel, kaj je z njim:

„Vse so požgali. Očeta so ubili, soseda so ubili, vse drugo so odgnali. Skrit sem bil v svinjaku, pa sem ostal tu. Zima je prišla, lakota. Ptički so bili edina druščina. Pa tudi za ptičke mi je zmanjkalo in bal sem se, da me bodo zapustili. Nogo imam zlomljeno pa ne morem nikamor. Ti si prvi tovariš, ki je zašel semkaj . . ."

Oh ti moja uboga sirota. Povezal sem ga v vse cunje, kar jih je bilo v izbi, naložil sem si ga na rame in ga odnesel. In ves čas so prhutali ptički za nama, fantek pa jim je metal drobtinice. Jokal se je in smejal se je.

V partizanski bolnici so mu kmalu pozdravili nogo in potlej je postal fantek partizanski kurir. In še danes ima nad vse rad ptičke. In pravi: „Če bi ne bilo ptičkov, bi umrl od žalosti in samote."

Tone Seliškar

UGANKE

Smešen debelušen mož
ptičk ne mara niti rož;
ko posije sonce vroče,
kar do smrti se razjoče.
(Snežak)

Z „l" grdo nikoli ni,
s „t" imam ga jaz in ti;
z „ž" ga pa čebela rabi,
da ostro je, ne pozabi.
(lepo, telo, želo)

Z neba ptički letajo,
kakor puhek mehki so,
deca brž jih polovi,
v trdo žogo spremeni.
(Snežinke — kepo)

Vidiš me, ko sonce sije,
ni me, ko oblak ga krije;
kratka ko poldan zvoni,
dolga sem, ko se mrači.
(Senca)

Šola za snežinke

Tudi snežinke
hodijo v šolo,
v gradu kristalnem,
oblaku večernem
zbirajo se vsak dan.
Učita jih Zima
in Veter ledeni:
Kdaj bodo na zemljo letele,
kako se bodo v zraku vrtele,
kje naj katera snežinka pristane,
kaj za popotnico s sabo naj vzame.

Pravkar jim Zima
je tole dejala:
„Danes pričnite,
neutrudno snežite,
da bo na zemlji
čimveč snega,
a med potjo
ne klepetajte,
preveč ne norite
in se ne igrajte,
ker čakajo vas nestrpno
neugnani otroci zemlje."

A vi, otroci,
mi sporočite takoj,
morda še nocoj,
če snežinke so v redu pristale,
če želite še večje in lepše kristale,
takole napiše naj vsak:
Tetki Zimi,
Pri Sedmih snežinkah,
Večerni oblak.

Kraljeva senca

Nekoč je živel postaven in lep kralj. Bil je to sploh najlepši kralj, kar jih je kdaj bilo, kralj vseh kraljev. Oblačil se je tako lepo, da so se vse dvorne dame in kuharice in sobarice zaljubile vanj. Lepi kralj pa je imel najraje samega sebe. Zato je bil strašno jezen, ker ga je nenehoma spremljala njegova lastna grbasta senca.

„Tako lep sem," je govoril suhljatemu tajniku, „pa imam tako grdo senco. Tu bo treba nekaj storiti!" In je dal prebičati svojo senco — senca pa nič, še zmenila se se ni za udarce!

Potem je postavni kralj sklical najpametnejše ministre in govorili so nekaj dni in noči neprestrgoma, pa brez uspeha. Kralj je postajal vse bolj jezen na svojo senco. „Tako lep kralj sem, da mu ni para, pa da bi me kazila navadna senca, ki se mota vedno pri tleh okrog mene? To pa ne!" Ukazal je dvorjanom, da ulovijo njegovo senco. Vsi so poskušali, plazili so se za kraljem, a so vendar ostali samo v njegovi grbasti senci.

„Ne, tega ne bom in ne bom dovolil. Mojo senco, ki se plazi po tleh, moramo enkrat za vselej odpraviti!" se je hudil. Razpisal je visoko nagrado tistemu, ki bi mu odvzel senco.

Prihajali so kraljeviči, vitezi, junaki, pa nič niso mogli. Senca se je vedno držala kralja. Veseli dvorni norček se je edini spomnil, kaj mora storiti. Kupil je močno luč, in razsvetil senco, da se je zgubila. Seveda je dobil visoko nagrado.

In lepi, postavni kralj je še bolj bleščal v luči, kar svetil se je. Tako se je spremenil, da ga nihče več ni spoznal. Samo dvorni norček — ta je nosil nenehoma za kraljem močno luč — je vedel, da hodi za njim. Vse druge dvorjane so oči preveč pekle od svetlobe.

Preteklo je mnogo let in lepi kralj je ostarel. Ukazal je dvornemu norcu, naj mu ne sveti več za hrbtom. In spet se je vrnila njegova grbasta senca. Včasih, ko je sedel na popoldanskem soncu, jo je pobožal in si rekel: „Brez mene tudi plazeče sence ne bi bilo." Bil je to poslej moder in dober kralj, ker se je spametoval. Ampak dvorjani so se dostikrat klanjali tudi njegovi senci. In se klanjajo še danes, če niso umrli.

grob, oči so gledale resno, materinsko. Močne, mesnate roke so se opirale ob stol; hodila je drugače kakor Lojzka: zibala se je s stolom in z vsem životom naprej in nazaj, ne od desne na levo in opirala se je z eno nogo; tako je ropotala bolj ter se premikala bolj počasi. Noge so ji bile tenke, kakor noge dveletnega otroka, in so se skrivale pod krilom.

„Jej juho, Malči! Juha je dobra, samo Lojzka je hudobna . . . Ti, še juhe ne boš imela; le glej!"

Obraz Lojzke je bil hipoma resen; pogledala je začudeno in je umolknila; sedela je tiho ob oknu, dokler niso prižgali luči; njene ustnice so bile polodprte, zlovoljne in otožne.

Prišla je sestra Cecilija in je prižgala plinovo luč, ki je visela od stropa. Žareča bela svetloba se je razlila po sobi.

Slačile so se in so se napravljale spat. Stoli so ropotali, časih je vzkriknilo — ponesrečilo se je kateri in padla je, ko se je slačila; samo strah je bil, smejala se je sama in vse so se smejali. Postelje so šumele, govorjenje je polagoma utihnilo, smejale so se pritajeno, sunkoma, samo šepetale so še.

Sestra Cecilija je stala sredi sobe.

„Kje je Tončka? Tončka!"

Glave so se vzdignile v posteljah.

„Tončka!"

Ob oknu, skrita za zagrinjalom, je stala Tončka. S počasnimi, nerodnimi rokami je odgrnila zagrinjalo, prišla je, glavo sklonjeno, obe roki nalahno iztegnjeni, obraz smehljajoč, miren, brez strahu. Oči, lepe, črne, so gledale nestalno, brezizrazno. Tončka je bila slepa.

„Kje si bila, Tončka?"

„Ob oknu, sestra Cecilija."

Tončka je stala ob oknu uro za uro, kadar je bil lep večer in je gledala z velikim, brezizraznimi očmi, s smehljajočim, mirnim obrazom. Vztrepetala so ji lica, kadar jo je pobožal sončni žarek.

„Kaj si videla zunaj, Tončka?" jo je vprašala Lojzka.

Tončka ni odgovorila; slačila se je počasi in se je smehljala, kakor da je bila doživela nekaj čudovitega, ljudem nerazumljivega.

„Ali ne veš, da imamo spet novo? Malči ji je ime."

Kakor da bi ji bile roke obrnile glavo, se je ozrla Tončka naravnost k postelji, kjer je ležala Malči.

„Dober večer, Malči!" se je nasmehljala Tončka. Malči se je komaj ozrla; trudne so ji bile oči in vsa je bila trudna; dan je bil nemiren in dolg, kakor takrat, ko se je vozila po železnici od jutra do noči.

„Tiho, otroci! Molite in zaspite! Sveti angel varuh z vami!"

Sestra Cecilija je ugasnila luč. Glasu ni bilo več od nikoder. Zašepetalo je še kdaj nalahko, kakor da bi podrsala dlan po šumeči odeji.

Malči ni spala. Mraz ji je bilo v novi postelji, bolela jo je glava in tudi rana na nogi jo je skelela; zarezalo je časih, da bi zavpila, zavzdihnila, ali ni si upala. Tresla se je, odela se je do ust in je sklenila roke pod srajco na prsih.

Kakor je bolečina malo odnehala, so prihajale čudne, žalostne misli. Tiho je bilo, tiha bela svetloba je svetila skozi visoka okna. Nikjer ni bilo lune, ali košček neba, ki se je svetlikal nad črnimi strehami, je bil ves bel in bleščeč od gosto nasutih zvezd.

Z obema rokama je tiščala odejo k sebi; strah jo je bilo. Zgenilo se je časih tu, tam, zašumela je blazina, zavzdihnilo je, zaječalo.

Malči je bila sama, izgubila se je bila, sama kakor ponoči sredi gozda. Če bi poklicala mater, bi je ne slišala, nihče na svetu bi je ne slišal . . . Začela je moliti, ali besede so ji nenadoma pošle, težko, mučno ihtenje se je vzdignilo iz prsi, ustnice so trepetale in se nategale, zaskelelo jo je v očeh. Spomnila se je bila na malega brata, ki leži doma, napol razodet, ustna odprta, lica rdeča in potna. Na mater se je spomnila, ki sedi za mizo, pred svetilko, in šiva; globoko kloni glava, obraz je svetel in rdeč od luči. Zasmilili so se ji vsi, tudi kanarček se ji je zasmilil, ki je sedel tam v kletki čisto zgoraj, glavico v perju, kakor lepa rumena kepa . . . Izpregovoriti je hotela, toda ozrla se je, — tišina vsenaokoli, bele stene, visoka, neprijazna okna, Bog vedi, samoten črn gozd.

Poljubila je svetinjico, zatisnila je oči.

„Sveti angel varuh moj — —"

Ali odeja se je stresala sunkoma, po licih dol so ji tekle solze, ni se mogla braniti, ihtenje se je oglasilo po sobi. Obrnila je glavo in je pritisnila usta na vzglavje.

Od drugega okna je zašumelo, Tončka se je bila vzdignila v postelji in je poslušala s sklonjeniu životom. Vstala je, šla je počasi po sobi, v beli srajci do kolen, roke iztegnjene, glavo sklonjeno, oči široko odprte. Prišla je k postelji, tipala je z roko po blazini, po odeji, doteknila se je Malčinih las.

„Malči, ali ne spiš?"

Malči se je ozrla, od okna je padala svetloba na droben, smehljajoči obraz. Tončka jo je božala po laseh, po čelu, po mokrem obrazu.

„Nič ne jokaj, Malči!"

In hotela ji je povedati nekaj lepega in veselega.

„Nič ne jokaj, — jutri bo nedelja . . ."

Malči se je nasmehljala sama — jutri bo nedelja. Komaj še se je malo ozrla, spreletelo jo je toplo in trudno, oči so se zatisnile . . . In precej se ji je sanjalo nekaj zelo čudnega: tam se je širil travnik, do kolen je segala zelena trava in rdeče in rumene cvetice so se klanjale. Sonce je sijalo in Malči se je igrala z veliko rdečo žogo; lahko kakor perotnice so jo nosile noge.

II

Nedeljsko so bile oblečene, počesane, pisane pentlje so imele v kitah. Skoro vse so sedele okoli mize, samo tri, štiri so ležale. Bilo je že blizu dveh, čakale so gostov.

Tončka je slonela ob oknu. Obrnila se je proti sobi, obraz ji je bil svetel in rdeč, kakor da bi bili ostali sončni žarki na njem.

„Sonce sije; ne bo jih veliko."

„Kaj mislite, ali pride grofica?" je vprašala Lojzka s hudobnim nasmehom in vse so se zasmejale na glas.

„Malči, le pripravi predpasnik, kadar pride grofica! Boš videla — ljí-ibo djé-ete!"

(Dalje v prihodnji številki)

Pravice manjšin in popis posebne vrste v Avstriji

14. novembra 1976 so v republiki Avstriji opravili popis posebne vrste na podlagi novele k zveznemu zakonu o popisu prebivalstva v zvezi z zakonom o narodnih skupinah, ki predvideva določen odstotek manjšinskega prebivalstva za uživanje določenih manjšinskih pravic.

Oba zakonska predpisa sta bila sprejeta proti volji slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, ki sta zahtevali celovito in nepogojno izpolnitev manjšinske zaščite po avstrijski državni pogodbi — zlasti po njenem 7. čl. Zato sta sklenili popis posebne vrste bojkotirati.

Tudi Jugoslavija je kot matična država slovenske in hrvaške manjšine ter kot podpisnica avstrijske državne pogodbe večkrat odločno protestirala proti kršitvam avstrijske državne pogodbe in čl. 7 ter proti nameravanemu popisu. Zadnja nota nosi datum 11. nov. 1976 (gl. Delo 13. nov. 1976). Stališče Jugoslavije o teh vprašanjih pa je zelo lepo podal tudi član predsedstva SFRJ in bivši vodja jugoslovanske vladne delegacije pri pripravah avstrijske državne pogodbe Edvard Kardelj dne 13. nov. 1976 v intervjuju z urednikom dunajske revije „Profil" dr. Robertom Buchacherjem (gl. Delo 23. nov. 1976, str. 4, 5).

Oglejmo si nekaj novejših mednarodnopravnih aspektov tega perečega vprašanja.

Avstrijski uradni predstavniki poudarjajo v svojih izjavah — najnovejši je nastop Georga Weisa v 3. odboru generalne skupščine OZN dne 10. nov. 1976 ob razpravi o poročilu odbora za odpravo rasne diskriminacije — med drugim naslednje trditve in argumente: Avstrija sicer priznava, da jo zavezuje čl. 7 avstrijske državne pogodbe, toda svoje obveznosti do manjšin je — razen topografskih napisov — že izpolnila in celo več, saj z novim zakonom nudi večjo manjšinsko zaščito npr. tudi finančno podporo in sodelovanje manjšinskih predstavnikov v posvetovalnih telesih — sosvetih. Dalje, v Avstriji so po trditvah avstrijskih predstavnikov le jezikovne manjšine. Statistično popisovanje o demografskem sestavu države pa je po avstrijskem mnenju suverena pravica vsake države in nikakor ni prepovedana po avstrijski državni pogodbi. Člen 7 avstrijske državne pogodbe je nejasen in je izraz „mešano prebivalstvo" iz avstrijske državne pogodbe skrajno neprimeren; kajti to lahko pomeni po besedah avstrijskega predstavnika v 3. odboru generalne skupščine OZN karkoli od 50 % prebivalstva na določenem območju vse do manj kot 1 %. Opozarjajo, da gre za tajno in zaupno popisovanje materinega jezika v vsej Avstriji, kar se nanaša samo na nemščino, hrvaščino, slovenščino in madžarščino — z eno samo dodatno kategorijo — drugi jezik.

Res težko bi bilo Avstriji, niti formalno ne priznati avstrijske državne pogodbe, ki je tudi formalnopravni temelj njene neodvisnosti in garant njene trajne nevtralnosti. Toda Avstrija želi očitno obiti njene manjšinske določbe, tako kot je obšla in izigrala njene določbe o „denacifikaciji" in odpravi vseh koronin nacizma. Glede manjšin poskuša, na isti način kot smo videli pri denacifikaciji, s trditvijo, da so manjšinske določbe že izpolnjene in da jih nudi celo več; zato naj bi bil potreben zakon o narodnih skupinah. Dosedanje izkušnje pa so pokazale, da so vsi doslej sprejeti avstrijski zvezni zakoni na manjšinskem področju omejevali manjšinske pravice v primerjavi s 7. členom avstrijske državne pogodbe.

Tako je bilo z zakonom o šolstvu iz leta 1959 na Koroškem močno skrčeno dvojezično šolstvo in otežen pouk v materinščini z uvedbo vsakoletnega prijavljanja k slovenskemu pouku ob istočasni ostri sovražni agitaciji Heimatdiensta.

Na področju sodstva je zakon iz leta 1959 degradiral slovenski jezik z uradnega na pomožni jezik, razen tega pa je močno zmanjšal število sodnih okrajev, pri katerih se lahko uporablja slovenščina, od dotedanjih devet na zgolj tri sodne okraje (Borovlje, Pliberk in Železna Kapla).

Pa tudi zakon o dvojezičnih napisih iz leta 1972, ki niti ni na ustrezen način uredil vprašanje dvojezičnih napisov, Avstrija ni uveljavila zaradi divjanja in pogromov nemških nacionalističnih in neofašističnih sil na Koroškem, ki so v oni sami noči pod varstvom policije podrli vse dvojezične napise.

Pripomniti velja, da pravica uporabe slovenščine v javni upravi ni bila nikdar v praksi uresničena, saj o tem obstaja le nekaj internih okrožnic, ki so malo znane in ki niso bile uradno nikdar objavljene.

Neuresničen je tudi 4. odstavek 7. člena, ki zagotavlja pripadnikom slovenske in hrvaške manjšine enakopravno udeležbo v kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah in organih.

Avstrija pa tudi ne izvaja 5. odst. čl. 7, na kar se bomo povrnili kasneje.

Najnovejši zakon o narodnih skupinah, ki je zadnji v tej verigi notranjepravnih predpisov, s katerimi se Avstrija pred svetom postavlja kot ena redkih in vzornih dežel, ki ureja z zakoni manjšinsko varstvo, je kulminacija v degresiji manjšinskega varstva Slovencev in Hrvatov na Koroškem in Gradiščanskem. Podrobno ga je analiziral prof. dr. J. Pleterski v svoji razpravi „Ob dveh avstrijskih zakonskih predlogih", Sodobna vprašanja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, Ljubljana, 1976. Zelo upravičeno je v svojem motu ob začetku in sklepu razprave zapisal naslednje: „Devetintrideset novih paragrafov izničuje pet kratkih in jasnih odstavkov 7. člena pogodbe o Avstriji in zasiplje dejstvo, da Avstrija teh svojih jasnih obveznosti vseh 21 let, kar veljajo, ni izpolnjevala, temveč da je, nasprotno, sistematično izpodkopavala obstoječe pozicije manjšin, ki jih 7. člen ščiti." Glede na to, da je prof. Pleterski že podrobno analiziral zakon o narodnih skupinah, naj tu omenimo le, da ta zakon sploh ne omenja avstrijske državne pogodbe in Slovencev ter Hrvatov; nasprotno pa postavitev dvojezičnih napisov pogojuje s „približno eno četrtino" manjšinskega prebivalstva, s čimer povezuje zakon o popisu posebne vrste z zakonom o narodnih skupinah.

Glede finančne podpore je treba reči, da ne bi smelo iti za novost, kot pravico; novost bi bila le, če bi se ta pravica uresničila. Ta dolžnost Avstrije izhaja že iz čl. 7 avstrijske državne pogodbe in člena 68 St. Germainske mirovne pogodbe. Avstrijska državna pogodba, ki je sicer v odnosu do St. Germainske mirovne pogodbe lex specialis in lex posterior, je ex novo uredila manjšinsko vprašanje. Vendarle pa veljajo določila St. Germainske pogodbe v Avstriji kot njihovo notranje pravo, ker je bil V. poglavju (zaščita manjšin) podeljen ustavni značaj. Zato bi teoretično v odnosu do avstrijske državne pogodbe veljale te določbe le toliko, kolikor bi presegle raven manjšinske zaščite iz avstrijske državne pogodbe. Zapaziti je, da se Avstrijci tako radi sklicujejo na St. Germainsko mirovno pogodbo očitno zato, ker je njena raven manjšinske zaščite manjša od avstrijske državne pogodbe in ker se v njenem členu 68 uporablja izraz znatno število („quantite considerable") prebivalstva, ki pripada etničnim, verskim ali jezikovnim manjšinam, medtem ko avstrijska državna pogodba tega pojma ne pozna.

Kar zadeva vprašanje zastopstva manjšinskih predstavnikov v sosvetih, pa je resnica v tem, da je namen ustreznih določb zakona o narodnih skupinah — zaradi načina njihovega sestava, ki je vladno kontroliran — prav v izigranju dosedanjega manjšinskega predstavništva, v nasprotju s 1. odst. 7. čl. avstrijske državne pogodbe.

Ker Avstrija torej formalno ne more zanikati veljavnosti avstrijske državne pogodbe in jugoslovanskega interesa za eventualno internacionalizacijo tega vprašanja, je svoj namen je obiti, in nadaljnjega zavlačevanja, neizpolnjevanja in kršitve njenih manjšinskih določb zastavila topot ponovno z zlorabo prava na več načinov, vse od izkrivljenja določb in pojmov iz čl. 7 avstrijske državne pogodbe do poskusov njene enostranske revizije; toda ne po poti, ki jo pozna mednarodno pravo tj. npr. s predvidenimi postopki za spremembo in ponovni dogovor pogodbenih strank, temveč s svojo notranjo zakonodajo; s tem se želi izogniti mednarodni kontroli češ, da gre za njene notranje zadeve in da je s tem izpolnila vse svoje mednarodne obveznosti in celo več.

Da se je Avstrija za takšno taktiko zavestno opredelila, sledi iz navedb avstrijskega zveznega poslanca prof. dr. F. Ermacore v pogovoru z dr. Kreiskym in dr. Oratorom (Warum Zählung und Volksgruppengesetz? Politiker und Experten haben das Wort, VZ, 4. november 1976, str. 13).

Ob tej priložnosti je dr. Ermacora izrazil veliko olajšanje, da v novem zakonu ni več govora o „manjšinah" temveč o „narodnih skupinah" (Volksgruppen), zaradi česar sklepa, da se vprašanje avstrijskih manjšin „relevira" oziroma sprošča mednarodne odgovornosti.

V tej luči je sedaj mogoče tudi razumeti avstrijsko trditev, ki jo je bilo v zadnjih letih pogosto slišati v OZN, namreč da so v Avstriji le jezikovne manjšine pravno priznane in da narodnih ali rasnih manjšin v Avstriji sploh ni.

Za sistematičnim uveljavljanjem pojma jezikovne manjšine pred mednarodnimi organi je bil naslednji avstrijski uradni korak, ugotavljanje manjšine prek ugotavljanja „materinega jezika". (Glede avstrijske uradne definicije materinščine in njene kritike gl. Drago Druškovič, Ob preštevanju na Koroškem in po njem, Naši razgledi, št. 22, 26. nov. 1976, str. 593). S tem sklepom, do katerega je sicer prišlo po redni parlamentarni poti, je bila sprejeta stara zahteva manjšini sovražnih nacionalističnih in neonacističnih organizacij. Seveda ima vsaka država suvereno pravico, da na svojem državnem ozemlju opravlja statistične preglede o demografskem sestavu svojega prebivalstva. Toda to, proti čemer sta odločno protestirali slovenska manjšina in Jugoslavija, je „vprašanje pripadnosti k rasnim, jezikovnim ali verskim manjšinam ne sme biti v nobeni obliki podvrženo preverjanju, nasprotovanju, pritisku ali oviranju s strani oblasti" (Prim. Droits de minorities en Haute-Silesie (Ecoles Minoritaires), Publications de la Cour Permanente de Justice Internationale, Serie A — No. 15, str. 46, 47).

Sploh pa se nam ne bi bilo niti treba zatekati k omenjenim sicer zelo zgovornim mednarodnim standardom v podobnih primerih. Pridemo namreč lahko do jasnih sklepov že z analizo geneze nastajanja 7. člena avstrijske državne pogodbe in na podlagi same njegove dikcije.

Avstrijske trditve, da avstrijska državna pogodba ne prepoveduje statističnega popisovanja o demografskem sestavu prebivalstva, ni mogoče v tej zvezi sprejeti. Kot je znano, je bilo v pripravljalnem delu načelo o pogojenosti manjšinskih pravic z določenim odstotkom izrecno zavrnjeno (Gl. E. Kardeljevo izjavo na že citiranem mestu) in kar je bilo zavrnjeno pri pripravi pravnega teksta, ne more veljati za sprejeto ali dovoljeno. Tolmačenje načela o presumpciji suverenosti, češ da je določena dejavnost države dopustna, če ni izrecno prepovedana, je torej v tem primeru netočno in pravno nekorektno.

Zadoščala pa bi tudi že interpretacija same dikcije 7. člena avstrijske državne pogodbe. Člen 7 nosi naziv „Pravice slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem"; 3. odstavek pa govori o okrajih, kjer živi slovenska ali hrvaška manjšina ali pa mešano prebivalstvo. Ozemlje, kjer živita slovenska in hrvaška manjšina, je bilo dobro znano avtorjem avstrijske državne pogodbe kot njihovo avtohtono ozemlje. To je območje, za katerega je ob pristanku zavezniške uprave izdala dežela uredbo o obveznem dvojezičnem šolstvu.

Zanimivo pa je, da je tudi sam avstrijski kancler dr. Kreisky v pogovoru s člani svoje stranke dne 7. feb. 1976 izjavil, da v koroški deželni vladi točno vedo, kje živijo Slovenci in koliko jih je in da zato mnogi upravni strokovnjaki menijo, da je štetje brez koristi (Gl. Franz Dotter, Komplekson problem, Zukunft 1. okt. 1976).

Torej je lahko namen preštevanja le nekaj drugega kot to trdijo avstrijski predstavniki in sicer je ugotavljanje manjšine lahko le v funkciji raznarodovalne politike in načrtne asimilacije. Na to kaže več dejstev. Sklep o ugotavljanju manjšine je bil sprejet na podlagi zahtev Kärntner Heimatdiensta, ki celo po priznanju avstrijskega predstavnika v odboru OZN za odpravo rasne diskriminacije „nima istih idej kot manjšina" (Prim. Report of the Committee on the Elimination of Racial Discrimination, General Assembly Official Records: Thirty-first session, Supplement No. 18 (A/31/18), United Nations, New York 1976, t. 56, str. 22.)

Dosedanji popisi so z razbijanjem Slovencev na več jezikovnih podskupin in zastraševanjem in pritiskom merili na načrtno ponemčenje. Zadnje štetje je sicer opustilo prejšnje jezikovne podskupine, če izvzamemo odprto kategorijo „drugi jezik", ki dopušča kombinacije z „vindišerskem" jezikom, ne nudi pa kljub tajnosti nobene garancije zoper manipulacije pri prezentiranju rezultatov (v komisijah za štetja menda sploh ni Slovencev!). Agitacija pred preštevanjem pa je bila ustrahujoča in usmerjena na nekakšen ponovni plebiscit za nemščino in nemško Koroško. Posebej kaže omeniti dejstvo, da so bili v preštevanje vključeni otroci od 14. leta starosti dalje, ki so pod močno indoktrinacijo pri pouku nasploh, zlasti pa je bil vpliv nanje očiten v obdobju pred štetjem.

V okvir zastraševanja in pritiska na Slovence pred popisom sodi razstrelitev partizanskega spomenika na Komlju pri Pliberku, kar pomeni tudi kršitev člena 19 avstrijske državne pogodbe. Znano pa je, da so Avstrijci izvajali na terenu naseljenem s Slovenci vojaške manevre v času popisa. Očividci trdijo, da je bila cesta posuta z manevrskimi naboji tudi v dolžini 100 metrov. Vemo pa, da ima demonstracija vojaške sile tudi določen pomen.

Vendarle pa vse to očitno ni zadoščalo Avstrijcem, temveč so predvideli celo periodično nadaljevanje takšnega štetja oziroma ugotavljanja materinega jezika, kar bi v opisanem vzdušju in procesu načrtne germanizacije slovenske in hrvaške manjšine resno ogrozilo njun obstoj. To pa je tudi cilj določenih nacionalističnih in neonacističnih organizacij, ki delujejo povsem nekaznovano ob uradni toleranci avstrijskih oblasti; to je očitna kršitev 5. odstavka 7. čl. avstrijske državne pogodbe, ki prepoveduje delovanje takšnih organizacij, ki imajo za cilj, da odvzamejo hrvaškemu in slovenskemu prebivalstvu njihov manjšinski značaj in njihove manjšinske pravice. Kršitev te določbe 7. čl. avstrijske državne pogodbe pa je v premem sorazmerju s kršitvijo avstrijske dolžnosti do denacifikacije po 9. in 10. čl. mednarodne pogodbe.

Obstoj in delovanje teh neonacističnih organizacij, kar republika Avstrija vztrajno taji, je omenjen tudi v najnovejšem poročilu odbora za odpravo rasne diskriminacije, kot ugotovitev nekaterih članov (some members) tega pomembnega mednarodnega telesa. (Gl. cit. dokument A/31/18, t. 54, str. 21.)

Naj ta razmišljanja sklenemo s pravno kvalifikacijo avstrijskega ravnanja. Republika Avstrija bi morala po eni strani spoštovati človekove pravice in dosledno izvajati načelo nediskriminacije in enakopravnosti pripadnikov narodnih manjšin, ki izhaja iz cele vrste najpomembnejših konvencij, ki jih je republika Avstrija ratificirala, vse od ustanovne listine OZN pa do mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije iz leta 1965.

Avstrijska državna pogodba pa vsebuje jasno mednarodnopravno obveznost Avstrije, da nudi slovenski in hrvaški manjšini posebno manjšinsko pravno zaščito, ki naj omogoči njuno dejansko enakopravnost ter njun nadaljnji obstoj in razvoj.

Zagotovo lahko trdimo, da Avstrija ni izvedla niti dolžnosti nediskriminacije, niti ni izvedla svoje dolžnosti do posebne manjšinske zaščite. Takšen avstrijski odnos do njenih mednarodnih pogodbenih obveznosti ne samo da ni v skladu s temeljnim načelom mednarodnega prava „pacta sunt servanda" tj. načela, da je treba mednarodne pogodbene obveznosti izpolnjevati bona fide — vestno in pošteno, temveč lahko takšno ravnanje označimo mednarodni delikt, za katerega je odgovorna avstrijska država.

Avstrijsko taktiko zlorabe in poskusov enostranske revizije avstrijske državne pogodbe, ki ustvarja videz, da Avstrija z določenimi notranjimi zakonskimi predpisi pokriva in celo presega mednarodne obveznosti, je treba odločno zavrniti in označiti z njenim pravim imenom tj. kršitvijo mednarodnega prava. Revizija mednarodnih pogodbenih obveznosti ne more biti enostranska in brez privolitve sopogodbenic.

Ta kršitev je posebej kvalificirana kršitev, ker traja že 21 let in v tej dolgi dobi se je poslabšalo stanje glede položaja manjšin kot rezultat neizvedbe manjšinske zaščite in šovinističnega pritiska na manjšini. To poslabšano stanje pa poskuša Avstrija jemati za osnovo, ki bi ji naj dajala neke pravice. Znano pa je, da pravic ni mogoče črpati iz stanja, ki je rezultat pravne kršitve.

Jugoslavija je potrpežljivo a vztrajno vseh 21 let opozarjala Avstrijo na te kršitve mednarodnega prava in če ne bo mogoče urediti tega resnega odprtega vprašanja v dvostranskih stikih, bo nujno potrebno to vprašanje internacionalizirati pred ustreznimi mednarodnimi organi. V postopku pred temi organi naj bi se razkril resničen odnos Avstrije do njenih mednarodnopravnih obvez in človekovih pravic ter manjšinske zaščite tistih, ki so z oboroženim odporom nacističnim silam v Avstriji tej državi tudi omogočili, da ji je bil priznan status Hitlerjeve žrtve, ne pa sodelavke tretjega Reicha, z vsemi pravnimi posledicami. Namesto priznanja manjšini za to njeno dalekosežno vlogo za Avstrijo, ji teptajo njeno najosnovnejše pravice do obstoja in razvoja. Ob ustrezni internacionalizaciji tega vprašanja pa ne bo mogoče prezreti tudi avstrijske neizvedbe denacifikacije in pojavov oživljanja neonacističnih in neofašističnih organizacij, kar pa je napad na samo bistvo zmage demokratičnih sil v drugi svetovni vojni nad predhodniki teh stremljenj in ideologij; istočasno pa je to tudi napad na same temelje nastanka in delovanja OZN.

Avstrijska taktika zlorabe prava in poskusov enostranske revizije državne pogodbe pomeni kršitev mednarodnega prava

Dr. Borut Bohte
(Pravnik, Ljubljana, 31/1976)

Slovenski
VESTNIK

8 — Štev. 3 (1797) Celovec, petek, 21. januar 1977

RADIO CELOVEC

SOBOTA, 22. 1.: 6.05 Kaj se dogaja v Avstriji — 8.05 Družinski magazin — 9.00 V žarišču — 9.45 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Zeleni magazin — 13.00 Deželni razgledi — 13.30 Lepi glasovi, priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Servis — 17.10 Pestro sobotno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 20.05 Halo Eisenstadt — tu Pecs, halo Kismarton — tu Fünfkirchen — 22.00 Poročila in šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 23. 1.: 6.10 Igra na orgle — 7.40 Prijetno nedeljsko jutro — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pravljica — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Deželni razgledi — 13.15 Iz mestnega gledališča — 13.25 Glasbeni desert — 14.30 Voščila — 17.05 Veselite se življenja — 18.00 Deželni razgledi — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.05 Avstrijska rallye — 21.30 Satirični tedenski magazin — 22.00 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 24. 1.: 6.05 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Koroška ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Z zvenečo glasbo — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.00 Otroška igrica — 17.10 Kaj radi slišimo — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Melodija za vsaki letnik — 20.05 „Pismo je nosil v žepu" — 21.05 Evergreeni humorja — 21.30 Udarec za udarcem — 22.00 Poročila in šport.

TOREK, 25. 1.: 6.05 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Iz življenja koroških ljudskih glasbenikov — 15.00 Še vedno priljubljeno — 17.10 Ne zaničujte mi mojstrov — 18.00 Deželni razgledi — 20.05 Zveneča alpska dežela — 21.00 Pogovor izvedencev — 22.00 Poročila in šport.

SREDA, 26. 1.: 6.05 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 Še vedno priljubljeno — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 „Kjer se poje" — 19.30 Za prijatelja planin — 20.05 Koncert ljudske pesmi — 21.00 Pogovor preko meje — 21.30 „Bolje sploh ne, kot pozno" — 22.00 Poročila in šport.

ČETRTEK, 27. 1.: 6.05 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Solnograška ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 15.00 Še vedno priljubljeno — 17.10 Operetne melodije — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Avstrijske pihalne godbe — 20.05 Pustovanje — 21.00 Pojemo in pripovedujemo o deželi ob Dravi — 22.00 Poročila in šport — 22.25 „Komu verjeti?"

PETEK, 28. 1.: 6.05 Kaj se dogaja v Avstriji — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Šolska oddaja — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Za dobro voljo — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Še vedno priljubljeno — 17.10 Za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 18.07 Robert Stolz dirigira — 20.05 Franz Schreckter retrospektiva pri glasbenem protokolu 1976 — 22.00 Poročila in šport.

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

SOBOTA, 22. 1.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 23. 1.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 24. 1.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Narodno-zabavna glasba.

TOREK, 25. 1.: 9.30 Za našo vas — 13.45 Celovški radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 26. 1.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Minute z . . . — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 27. 1.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Iz popotne torbe.

PETEK, 28. 1.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Ljudske pesmi — Dr. A. Feinig: Hišna, ledinska in krajevna imena: Potok/Bach v občini Bilčovs.

Slovenski atletski klub vabi na

PLES SAK

ki bo v soboto, dne 29. jan. 1977 ob 20.00 uri pri Šoštarju v Globasnici

Odbor

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 22. 1.: 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Mladina poje — 11.03 Sedem dni na radiu — 12.40 Veseli domači napevi — 14.05 Iz dela glasbene mladine — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.00 Gremo v kino — 19.45 Z ansamblom Bojana Adamiča — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Za prijetno razvedrilo — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden — 0.30 Glasba do 4.30.

NEDELJA, 23. 1.: 6.15 Danes je nedelja — 8.38 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši . . . — 10.05 Karavana melodij — 11.00 Pogovor s poslušalci — 11.15 Voščila — 13.20 Nedeljska reportaža — 14.05 Nedeljsko popoldne — 17.50 Zabavna radijska igra — 19.45 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Skupni program JRT — 23.15 Plesna glasba — 0.30 Glasba do 4.30.

PONEDELJEK, 24. 1.: 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Izberite pesmico — 9.40 Vedre melodije — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Za vsakogar nekaj — 12.30 Pihalne godbe — 14.05 Amaterski zbori pred mikrofonom — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Iz tuje glasbene folklore — 18.25 Zvočni signali — 19.45 Z ansamblom Mihe Dovžana — 20.00 Kulturni globus — 20.10 Predstavljamo vam opero „Rienzi" — 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 25. 1.: 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Za šolarje — 9.30 Iz glasbenih šol — 11.03 Promenadni koncert — 12.40 Po domače — 14.05 V korak z mladimi — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Obiski naših solistov — 19.45 Z ansamblom Mojmira Sepeta — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Od premiere do premiere — 21..30 Zvočne kaskade — 22.20 Pota jugoslovanske glasbe — 23.15 Popevke se vrstijo — 0.30 Popevke za vas in glasba do 4.30.

Slovensko prosvetno društvo „Drava" v Žvabeku vabi na slovenski barvni film

„KAPLAN MARTIN ČEDERMAC"

ki bo v četrtek 20. januarja 1977 ob 19.30 uri v farni dvorani v Žvabeku.

Ljubitelji slovenske filmske umetnosti prisrčno vabljeni!

Športna sekcija SPD „Zarja" v Železni Kapli vabi na

9. TRADICIONALNO SANKARSKO TEKMO

v nedeljo 23. januarja 1977 ob 12.30 uri v Lepeni pri Železni Kapli.

Ljubitelji športnega udejstvovanja prisrčno vabljeni!

RADIO — TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 22. 1.: 8.00 Čebelica in psiček — 8.15 Vrtec na obisku — 8.30 Jole, Jole — 9.00 Volk delal za lisico — 9.20 Skrivnosti globin — 9.45 Prihodnja dela — 10.05 Razgledi — 10.35 Vetrnjak — 16.10 Košarka — 17.50 Obzornik — 18.05 Čudežna skrinjica — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Begunec — 21.30 Dnevnik — 21.45 625 — 22.25 Jazz na ekranu.

NEDELJA, 23. 1.: 8.20 Poročila — 8.25 Od vsakega jutra raste dan — 8.55 625 — 9.35 Vino in kruh — 10.35 Skozi puščavo in goščavo — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 Poročila — Nedeljsko popoldne — 16.45 Mama umrla — 17.40 Poročila — 17.45 Roparji — 19.30 Dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 Užiška republika — 20.55 Gemidjija — 21.25 Dnevnik — 21.40 Plesni orkester RTV Ljubljana s pevko Terry Quaye — 21.55 Športni pregled.

PONEDELJEK, 24. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 17.05 Glasbeni ciciban — 17.15 Skrivnosti globin — 17.40 Obzornik — 17.55 Prvih 365 dni v otrokovem življenju — 18.30 Dogovorili smo se — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 Dnevnik — 20.00 Matija — 21.10 Kulturne diagonale — 21.50 Mozaik kratkega filma — 22.10 Dnevnik.

TOREK, 25. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 17.10 Grdina pod kamnom — 17.30 Pika Nogavička — 17.55 Obzornik — 18.10 Glasbena oddaja — 18.40 TV trim test — 19.30 Dnevnik — 20.00 Oči kritike — 20.35 Bližč in beda Kurtizan — 21.35 Glasbeni magazin — 22.15 Dnevnik.

SREDA, 26. 1.: 10.00 Šolska oddaja —16.55 Pastir — 17.20 Italijanski muzeji — 17.50 Obzornik — 18.05 Na sedmi stezi — 18.35 Mozaik — 18.40 Pogovori o glasbi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Film tedna: Velika vojna — 22.10 Dnevnik — 22.20 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

ČETRTEK, 27. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 17.20 Safari — 18.10 Obzornik — 18.30 Mala čebelica — 18.45 Cyrano de Bergerac — 19.30 Dnevnik — 20.00 Humoristična oddaja — 20.30 Mednarodna obzorja — 21.20 Dnevnik — 21.35 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

PETEK, 28. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 17.10 Križem kražem — 17.25 Morda vas zanima — 17.55 Obzornik — 18.10 Jugoslovanska folklora — 18.40 Mozaik — 18.45 Narodni parki — 19.30 Dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 Kopernik — 20.55 Ulice San Franciska — 21.45 Dnevnik — 22.00 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 22. 1.: 12.55 Smuk za moške — 15.35 Zaupam ti mojo ženo — 17.00 Športna abeceda — 17.30 Orzowei — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.05 Otrok mora sem — 21.50 Šport — 22.10 Yuma — 23.20 Poročila.

NEDELJA, 23. 1.: 9.55 Slalom za moške — 15.30 Zaradi upanja — 16.00 Smejte se s Stanom in Olliem — 17.00 Pridi, reče osel — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Igraj z nami — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Odločitev v steni — 21.55 Šport — 22.05 Tele-srečanje — 22.35 Poročila.

PONEDELJEK, 24. 1.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Elektrotehnika — 10.00 Wilhelm Tell — 10.30 Naš človek v Riu — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.50 Akcija v Manhattanu — 21.35 Poročila in šport.

TOREK, 25. 1.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Astronomija — 10.00 Formalna logika — 10.30 Yuma — 12.25 Smuk za ženske — 17.40 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Lisjak z zlatim uhanom — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Riziko — 21.05 Smuk za ženske — 21.25 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju — 22.10 Hiša na Eaton Placeu — 22.55 Poročila in šport.

SREDA, 26. 1.: 9.00 Rdeči avtobus — 9.30 Kmetijstvo danes — 9.55 Slalom za ženske — 11.45 Neznano sosedstvo — 12.25 Slalom za ženske — 17.00 Kristalna palača — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Kenguru Adelheid — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Slalom za ženske — 20.30 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju — 22.15 Poročila.

ČETRTEK, 27. 1.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Elektrotehnika — 10.00 Krščanski obredi — 10.30 Viteški film — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Zgodovina razvoja letalskih poletov — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Daddy Long Legs — 22.00 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju — 23.30 Poročila.

PETEK, 28. 1.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Prvih 365 dni v življenju otroka — 10.00 Obiskali smo razstavo — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Daddy Long Legs — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Televizijska kuhinja — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Divje zelenje cveti v mestu — 20.15 Oddaja XY — 21.20 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju — 22.50 Oddaja XY — 23.05 Poročila.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 22. 1.: 14.30 Orientirano gospodinjstvo — 16.00 Koncertna ura — 17.00 Vsak je svoje sreče kovač — 18.00 Kavarna Hungaria — 18.30 Brez nagobčnika — 18.30 Gost Arnulfa Neuwirtha — 20.00 Galerija — 20.15 Boccaccio 70 — 22.50 Mednarodni jazz festival Montreux.

NEDELJA, 23. 1.: 17.10 Med potjo — 18.30 Easy Living — 20.00 Enciklopedija — 20.15 V častni zadevi — 21.55 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 24. 1.: 17.30 Astronomija — 18.00 Angleščina za začetnike — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Iz Texasa v Saskatchewan — 19.30 Formalna logika — 20.00 Hiša na Eaton Placeu — 20.50 Vstop prost — 21.35 Čas v sliki — 22.05 Pa piege A.

TOREK, 25. 1.: 17.30 Kmetijstvo danes — 18.00 Angleščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Novo v znanosti — 19.30 Neznano sosedstvo — 20.00 Letovanje — 21.55 Čas v sliki in kultura — 22.30 Klub 2.

SREDA, 26. 1.: 17.30 Elektrotehnika — 18.00 Francoščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Marituba — vas upanja — 19.30 Dekalog VI — 20.00 Teleobjektiv — 20.45 Smej se s Karlom Valentinom — 21.45 Čas v sliki in kultura — 22.20 Jugle Myster.

ČETRTEK, 27. 1.: 17.30 Prvih 365 dni v življenju otroka — 18.00 Ruščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Vstop prost — 19.30 Arheološke najdbe v ljudski republiki Kitajski — 20.00 Iščem gospoda Obolskega — 21.30 Čas v sliki in kultura — 22.05 Klub 2.

PETEK, 28. 1.: 17.30 Elektrotehnika — 18.00 Nemščina — 18.30 Trije obrazi gospe Soh — 19.30 Angleščina — 20.00 Deli nedeljivosti — 21.00 Nova — 21.20 Trailer — 22.05 Čas v sliki in kultura — 22.40 High Chaparral.

OBVESTILO SLOVENSKE MLADINE

V petek 4. februarja 1977 ob 19. uri bo imela Slovenska mladina svoj redni občni zbor v prostorih Dijaškega doma SŠD v Celovcu, Tarviser Straße 16 (v bližini igrišča ob Košatovi cesti).

Člani in gostje bodo prejeli pismena vabila ter so naprošeni, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Z mladinskimi pozdravi!

Pinter Nežka
predsednica

ŠPORTNI VESTNIK ŠPORTNI VESTNIK

SMUČANJE

● FRANZ KLAMMER — KRALJ NA PROGI „STREIF"

Pri lepem in jasnem vremenu in na izredno trdi progi je olimpijski zmagovalec iz Innsbrucka v petek šokiral konkurente z izvrstnim tekom čez Hahnenkamm pri Kitzbühlu. Na žalost pa so takšne razmere veljale samo v petek, na zaključnem treningu. 15 centimetrov snega čez noč pa je ustvarilo čisto drugačne okoliščine. Tudi Klammerja je novi sneg nekoliko motil, saj on ljubi hitre in zaledenele proge.

Z neverjetno borbenostjo in z največjim tveganjem se je Klammer podal v soboto na progo, hotel potrditi, da je kralj smuka. Z brutalno vožnjo mu je uspelo ponovno premagati konkurente. Zmagal je pred tremi Švicarji, namreč pred Berthodom, Russijem ter Josijem. Na peto in šesto mesto sta se uvrstila Winkler ter Wirnsberger (oba Avstrija,) do dveh točk za svetovni pokal pa je prišel tudi še Steiner s svojim devetim mestom. Klammer je na smuku čez Hahnenkamm prepričal zadnje dvomljivce, morali so vsi priznati: Klammer je kralj smuka. Zmaguje namreč na vseh progah, dolgih, kratkih, težkih, lahkih, mehkih ali trdih.

Pa še nekaj je Klammerju uspelo v soboto: Tretjič zapovrstjo je zmagal na progi „Streif" najtežjem smuku sveta, kar ni uspelo še nikomur: ne Sallerju, ne Killy-ju, ne Schranzu in ne Collombinu. Vrhu tega pa je še zmagal zaporedoma na devetih smukih za svetovni pokal, kar pomeni tudi nov rekord. Kljub temu pa je bil Klammer na večer po zmagi nekoliko zagrenjen, to pa zaradi fanatične publike, ki pomeni v Avstriji za Klammerja večjo nevarnost kot pa nasprotniki.

● INGEMAR STENMARK V SLALOMU SKORAJDA NEPREMAGLJIV!

Kar je Klammer v smuku, to je Stenmark v slalomu: neka utopija namreč, ki jo skušajo konkurenti raztolmačiti, kar jim pa ne uspe. To je dokazal Stenmark v nedeljo na slalomu v Kitzbühlu, ko je Italijan Gros moral priznati, (po prvem teku še časovno enak s Švedom, na koncu slaloma pa je zaostal za 43 stotink sekunde) da je Stenmark začasno v slalomu nepremagljiv. Pri Stenmarku imaš vtis, da ga v vsakem trenutku veseli smučanje in da zmaguje čisto brez napora. Tretje mesto je zasedel Italijan Bieler. 4., 8. in 9. mesto so zasedli Avstrijci Heidegger, Morgenstern in Hinterseer.

V kombinaciji je zmagal Thöni. Na peto mesto se je uvrstil Klammer, ki je s tem obdržal prvo mesto v tekmovanju za svetovni pokal. Drugi je Stenmark, tretji pa Heidegger.

KOROŠKI MARATON

Zveza telesnokulturnih organizacij občine Ravne prireja dne 30. januarja 1977 s štartom ob 10. uri na Rimskem vrelcu III. Koroški smučarski maraton. To smučarsko tekmovanje, ki je postalo že tradicionalno, privabi vsako leto veliko število udeležencev.

Vsi zainteresirani, ki bi se radi udeležili tega maratona, naj se javijo pri Slovenski fizkulturni zvezi v Celovcu, Gasometergasse 10/I.

● AVSTRIJKE OSTALE V SMUKU BREZ ZMAGE

V smuku za ženske, ki je bil preložen zaradi slabega vremena od ponedeljka na torek in ki je dvignil toliko prahu, Avstrijke prvič v letošnji sezoni niso stavile zmagovalke. Smuk v Schrunsu je namreč dobila švicarka Bernadette Zurbriggen, druga je bila Nemka Evi Mittermaier, na tretje mesto pa se je uvrstila švicarska olimpijska zmagovalka iz Sappora, Marie Theres Nadig. Avstrijke so tokrat z mesti 4 (Habersatterjeva), 5 (Spiess) in 7 (Ellmer) med prvo deseterico nekoliko razočarale. Smolo je imela Annemarie Moser ki je morala po izvrstni vožnji predčasno v sneg.

HOKEJ NA LEDU

● KAC ZMAGUJE NAPREJ

Avstrijski rekordni šampion v hokeju na ledu KAC je imel v soboto v gosteh moštvo iz Feldkircha in ga zanesljivo premagal z rezultatom 10:3. Igra je bila dokaj trda, v čemer so se po posebno izkazali gostje. Na žalost so igralci KAC-a vračali z istim načinom in so popolnoma pozabili na igranje. Da je KAC zmagal tako visoko, se ima zahvaliti izključno mladi reprezentančni liniji Rudi König—Pöck—Sadjina.

Gole za Celovčane so tokrat dali: Sadjina 2, Pöck 2, Rudi König, Salovaara, Felfernig, Brabant, Koren ter Walter König.

V vrstah Celovčanov so se tokrat izkazali že omenjena mlada linija, Dmitrijew ter Salovaara.

V torek je KAC gostoval v Solnogradu in odigral proti tamošnjemu moštvu prvenstveno igro. Celovčani so dali le toliko, kolikor je bilo potrebno in z lahkoto premagali domačine z rezultatom 5:2. Gole za KAC so dali Brabant, Pöck, Rudi König (2) ter Gasser.

Na lestvici vodi KAC s prednostjo ene točke pred graškim ATSE-jem.

● REZULTATI SMUČARSKEGA TEKMOVANJA (SLALOM) V LEPENI:

Ženska skupina
1. Šifrer Nevenka (Novinar Ljubljana)
2. Župančič Andreja JU
3. Knez Milica iz Lepene

Šolarska skupina
1. Jakobin Jure JU
2. Petrovič Rok JU
3. Župančič Miha JU
4. Ošina Jozi, Lepena

Mladinska skupina
1. Vrbas Tomaž JU
2. Rozman Franc (Lepena)
3. Bogataj Uroš JU
4. Blajs Andrej (Lepena)

Splošna skupina
1. in najboljši dneva Pasterk Viktor (Železna Kapla)
2. Haller Helmut (Rebrca)
3. Vejnik Franci (Remšenik)
4. Schmacher Franc (Rebrca)

Starostna skupina
1. Čuješ Erwin (Železna Kapla)

ostali so izpadli

OBJAVA

Smučarski tečaj na Voglu, ki ga je razpisala Slovenska fizkulturna zveza od 13. do 19. februarja 1977, je našel tak odmev med našimi ljudmi, da ne moremo več sprejeti nobenih prijav, ker je število udeležencev za ta tečaj omejeno!

PREDAVANJA

- v nedeljo 23. januarja 1977 od 14. do 22. ure SREČANJE LOVCEV Z IZOBRAŽEVALNIM PROGRAMOM
- v ponedeljek 24. januarja 1977 ob 18. uri do četrtka 27. januarja ob 14. uri, IZVOLITEV JE IZPROŠENA MILOST
- v petek 28. januarja ob 18. uri do nedelje 30. januarja ob 13. uri, ZAKAJ MORAM BITI JAZ LUČ
- v nedeljo 30. januarja 1977 od 9. do 17. ure, KATERA ZMAGA JE TVOJA
- v ponedeljek 31. januarja 1977 od 9. do 17. ure, UČINKOVITEJŠA PRODUKCIJA KRME, KMETIJSKO SOCIALNO ZAVAROVANJE

Katoliški dom prosvete **SODALITAS** v Tinjah